

Καστελλιώτικα Νέα

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΤΑ ΚΑΣΤΕΛΛΙΑ»

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΙΝΑ & ΔΑΦΝΟΜΗΛΗ 1Α • 106 80 ΑΘΗΝΑ

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 107 • ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ΄ • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2024 • ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΕΥΡΩ 0.20

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΤΑ «ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ» ΣΕ ΝΕΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ

Ο Προοδευτικός Πολιτιστικός Σύλλογος «ΤΑ ΚΑΣΤΕΛΛΙΑ» με ιστορία 75 περίπου χρόνων που απευθύνεται στους «απανταχού» Καστελλιώτες και έχει την έδρα του στην Αθήνα, την τελευταία δεκαετία αντιμετώπισε μεγάλες δυσκολίες στη λειτουργία του για διάφορους λόγους.

Τα πρώτα μεγάλα προβλήματα ξεκίνησαν μέσα στην οικονομική κρίση και κορυφώθηκαν την περίοδο της επιδημίας.

Την ίδια τύχη με τον δικό μας Σύλλογο είχαν και οι άλλοι Σύλλογοι με παρόμοιους σκοπούς. Οι περισσότεροι από αυτούς σταμάτησαν τη λειτουργία τους, εκτός ελάχιστων εξαιρέσεων. Στη δική μας περίπτωση τροχοπέδη στην ομαλή λειτουργία υπήρξε και η προσπάθεια, τόσο στην Αθήνα όσο και στο χωριό, από ελάχιστους που με τον τρόπο τους συνέβαλαν στη δημιουργία των προβλημάτων που προέκυψαν.

Οι υπάρχουσες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες, η μη ανανέωση και εγγραφή νέων μελών, αποτέλεσμα του τρόπου ζωής και εξέλιξης και της εισβολής της τεχνολογίας, είχαν ως αποτέλεσμα να μην προσέρχονται νέα μέλη μετά την αποχώρηση των παλιότερων, αλλά και όσοι προσέρχονται να μην επιθυμούν τη συμμετοχή τους και την εμπλοκή τους στο νέο Διοικητικό Συμβούλιο. Και δικαιολογημένα ίσως.

Από το τέλος του 2023 και μετά από πολλές προσπάθειες των μελών του Συλλόγου και συνεχείς εκκλήσεις και παρακλήσεις καταφέραμε τελικά, έστω μέσω zoom να πραγματοποιήσουμε (να ολοκληρώσουμε) τις αρχαιρεσίες, και να εκλέξουμε νέο ΔΣ και ΕΕ.

Ο Σύλλογος των Αθηνών, όπως έχουμε γράψει πολλές φορές παλιότερα αριθμούσε εκατοντάδες ενεργών μελών και οι δραστηριότητές του, συμβατές με την εποχή τους, περιλάμβαναν, διοργάνωση συνεστιάσεων, εκδρομών, ομιλιών, εξορμήσεων, βραβεύσεων εισακτέων στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, έκδοση εφημερίδας, συνεργασία με τις τοπικές αρχές για λύση των προβλημάτων που αντιμετώπιζε το χωριό κ.λπ.

Τα τελευταία 10-15 χρόνια οι δραστηριότητες του Συλλόγου περιορίστηκαν, ύστερα από κοπιαστικές προσπάθειες και εμπόδια στην έκδοση της εφημερίδας, στην προκήρυξη οκτώ Πανελληνίων Διαγωνισμών Διηγήματος «ΣΤΕΛΛΙΟΣ ΞΕΦΛΟΥΔΑΣ», έκδοση βιβλίων με τα βραβευμένα διηγήματα, παρουσιάσεις βιβλίων, συνεργασία για συνδιοργάνωση δραστηριοτήτων στις καλοκαιρινές εκδηλώσεις στο χωριό.

Όσον αφορά την εφημερίδα του Συλλόγου «Καστελλιώτικα Νέα» έχουμε να επισημάνουμε τα παρακάτω:

Παρά τη δυναμική και καταλυ- (Συνέχεια στη σελίδα 2)

Βελτίωση Οδικού Άξονα Μπράλου – Ιτέας – Αντιρρίου

Όπως είναι γνωστό οι εργασίες για την υλοποίηση αυτού του σημαντικού έργου βρίσκονται σε εξέλιξη από το περασμένο έτος.

Στην περιοχή μας εργασίες πραγματοποιούνται στο 1ο τμήμα (Μπράλος μέχρι την είσοδο Γραβιάς) και στο 2ο Τμήμα (Από έξοδο Γραβιάς μέχρι τη διαταύρωση προς Βάργιαννη). Στο πρώτο τμήμα του έργου οι εργασίες προς το παρόν, περιορίζονται στην περιοχή του Μπράλου, ενώ στη συνέχεια θα αρχίσουν, από την έξοδο του Μπράλου μέχρι την είσοδο προς Γραβιά.

Για την διαπλάτυνση του κεντρικού δρόμου καθώς και τους παραδρόμους που θα γίνουν για διευκόλυνση της εισόδου – εξόδου προς Γραβιά προβλέπεται να γίνουν αρκετές απαλλοτριώσεις αγροτεμαχίων που αφορούν πολλούς συγχωριανούς μας.

Απ' ότι γνωρίζουμε το θέμα των απαλλοτριώσεων έχει συζητηθεί στο χωριό μας και έχουν ενημερωθεί οι θιγόμενοι ιδιοκτήτες, προκειμένου να προβούν έγκαιρα στις αναγκαίες νομικές παρεμβάσεις. Πά-

ντως είναι χρήσιμο να υπενθυμίσουμε ότι οι απαλλοτριώσεις που γίνονται για κατασκευές Δημοσίων Έργων είναι αναγκαστικές. Η αρχική τιμή αποζημίωσης ανά τ.μ. ορίζεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του δημοσίου σύμφωνα με τις αντικειμενικές τιμές κάθε περιοχής, ενώ η τελική τιμή από τα κατά τόπους Εφετεία, κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερομένων. Επίσης με δικαστική απόφαση γίνεται και η αναγνώριση των δικαιούχων αποζημίωσης, σύμφωνα με τους τίτλους ιδιοκτησίας του κάθε ενδιαφερόμενου, και τη σχετική δήλωση στο

Κτηματολόγιο.

Χωρίς τις αποφάσεις αυτές δεν υπάρχει δυνατότητα αποζημίωσης των ακινήτων. Ελπίζουμε οι συγχωριανοί μας να έχουν κάνει έγκαιρα τις απαιτούμενες νομικές παρεμβάσεις, που μπορεί να αυξήσουν σημαντικά το ύψος αποζημίωσης. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι οι εμπλεκόμενοι συγχωριανοί μας στις απαλλοτριώσεις των ακινήτων τους για το έργο «Παράκαμψη Γραβιάς» αποζημιώθηκαν με τιμή ανά τιμ. πολλαπλάσια της αρχικής που είχε ορισθεί με βάσει τις αντικειμενικές αξίες των ακινήτων.

ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΤΑ ΚΑΣΤΕΛΛΙΑ»

Στις αρχαιρεσίες της 27ης Δεκεμβρίου 2024 εκλέχτηκαν τα νέα μέλη για το Δ.Σ. που συγκροτήθηκαν σε σώμα ως εξής:

ΝΕΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: Παναγιώτης Νικ. Παπανικολάου
Αντιπρόεδρος: Ευάγγελος Κωτσίκης (υπεύθ. για την έκδοση της εφημερίδας)

Γενική Γραμματέας: Κορίννα Κωτσίκη

Ταμίας: Παρασκευή (Βίκη) Παπανικολάου

Μέλη: Βασιλική Τσιροπούλου

Κων/νος Στοφόρος (υπεύθ. διεξαγωγής Διαγ. Διηγήματος)

Παναγιώτης Μερμής

Αναπληρωματικά μέλη

1) Μάκης Τσελέντης

2) Παναγιώτης Αλεξ. Παπανικολάου

ΕΞΕΛΕΓΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

1) Μαρία Καρακλιούμη

2) Παναγιώτης Μπάσιος

3) Χρήστος Χαλατσάς

ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ

Ζητάμε επειγόντως την άμεση οικονομική ενίσχυση όλων σας προκειμένου να συνεχίσουμε απρόσκοπτα την έκδοση των «Καστελλιώτικων Νέων» και τη διεξαγωγή του Πανελληνίου Διαγωνισμού Διηγήματος «Στέλιος Ξεφλούδας». Όπως γνωρίζετε η έκδοση της εφημερίδας στηρίζεται αποκλειστικά στις εθελοντικές σας προσφορές.

Είναι η πρωτοφανής για τα ιστορικά του Πλανήτη μας επικίνδυνη διάδοση του κορονοϊού σ' ολόκληρη την Υδρόγειο, και στη χώρα μας φυσικά. Και όσον αφορά την εμφάνισή της, εάν είναι προμελετημένη ή τυχαία, κυκλοφορεί πληθώρα επισήμων και ανεπίσημων εκδοχών που δεν ξέρει κανείς, τι να πρωτοπιστέψει. Αλλά το πρόβλημα δεν είναι αυτό, αλλά η πάγια ανατροπή του καθημερινού μας βίου, έτσι ώστε να έχουν παραλύσει τα πάντα στην καθημερινή μας διαβίωση, με αβέβαιο το μέλλον. Απ' αρχής της εμφάνισής της η χώρα μας, χάρις στη συνεργασία επιστήμης και πολιτικής, με μία πρωτόφαντη στα χρονικά του δημόσιου βίου μας προσήλωση και

συμμετοχή του συνόλου σχεδόν των συμπολιτών μας, προσαρμόστηκε και διατήρησε με θρησκευτική πίστη θα έλεγε κανείς τις δημόσιες οδηγίες και υποδείξεις, με αποτέλεσμα σαν χώρα να έχουμε παγκοσμίως τα πρώτα της μικρότερης απώλειας λόγω θανατηφόρων κρουσμάτων. Ιδιαίτερα εμείς ως Καστελλιώτες θα πρέπει να αισθανόμαστε υπερήφανοι, γιατί η ιδιαίτερα μας πατρίδα, η Φωκίδα, είναι το ένα από τα δύο διαμερίσματα της πατρίδας μας

(το άλλο είναι η Λακωνία), που δεν είχε κανένα θανατηφόρο κρούσμα. Η αλήθεια είναι ότι και παλαιότερα στον τόπο μας εμφανίστηκαν επιδημίες αλλά και πρόσφατα, όχι όμως τέτοιας ολκής και τέτοιοι επιπέδου. Βέβαια σημαδιακά αναφερόταν η πάλη ποτέ, θερίσασα πόλεις και χωριά μεγάλη επιδημία της πανώλης (η πανούκλα), περισσότερο όμως σαν ιστορικό γεγονός, αλλά και η νεότερη του χίλια εννιακόσια δέκα επτά ισπανική γρίπη που είχε επίσης

μεγάλες απώλειες και αποδεκατισμούς. Οι παλιότερες επί των ημερών μας επιδημίες ήταν μικρότερης θνησιμότητας, όπως ο δάγκειος θνησιμότητος, όπως ο δάγκειος θνησιμότητος του χίλια εννιακόσια είκοσι εννιά και μεταγενέστερα ο εξανθηματικός τύφος και άλλες ακόμη μικρότερες, χωρίς τίποτε το αξιοσημείωτο. Αλλά φαίνεται, πως οι αιώνες κράτησαν για επίτευξη όλων των επιδημίας των επιδημιών τη σύγχρονη παγκόσμια πανδημία με τον κορονοϊό. Ας παραμείνουμε προσπλωμένοι με ιερή πίστη στα επιπασσόμενα από την πολητεία σαν ένας άνθρωπος, σα μια πυγμή, μέχρι την απαλλαγή μας από τον πέλεκυ που επικρέμαται καθημερινώς επί των κεφαλών μας.

Χ.-

ΤΟ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΜΑΣ

ΠΑΝΔΗΜΙΑ

Κοινωνικά

ΘΑΝΑΤΟΙ

- Πέθανε και κηδεύτηκε την 1 Δεκεμβρίου 2024 στα Καστέλλια η Παναγιώτα Φ. Προβιά, ετών 100.

- Πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα ο Νικόλαος Κων. Τσάκαλος, ετών 97.

ΣΥΛΛΥΠΗΤΗΡΙΑ

Ο Προοδευτικός Σύλλογος «ΤΑ ΚΑΣΤΕΛΛΙΑ» και τα «Καστελλιώτικα Νέα» απευθύνουν τα θερμά και ειλικρινή συλλυπητήρια στη σύζυγο και τα παιδιά του Νικόλαου Τσάκαλου.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Η Τουρκική Διοίκηση και η Δημογεροντία των Καστελλίων

Οι Τούρκοι όταν κατάκτησαν την Ελλάδα τη διαίρεσαν σε Βιλαέτια (γενική διοίκηση), τα οποία διοικούσε ο Βελής, σε Σαντζακία (νομούς) που διοικούσε ο Καϊμακάμης, σε Μαχαγιέδες (δήμους) που διοικούσαν οι Δήμαρχοι (Μουδύρηδες), και τέλος σε Καριέδες (Κοινότητες) με κοινοτάρχες τους Μουχτάρηδες. Η Στερεά Ελλάδα, η Ήπειρος και η Θεσσαλία αποτελούσαν ένα Βιλαέτι που είχε πέντε Σαντζακία. Η Εύβοια με την Ανατολική Στερεά Ελλάδα αποτελούσαν το Σαντζακίο του Ευρίπου με έδρα τη Χαλκίδα.

Το χωριό μας, επί τουρκοκρατίας υπαγόταν στο Βιλαέτι της Στερεάς Ελλάδας, και ειδικότερα το Σαντζακίο του Ευρίπου, που περιλάμβανε την Εύβοια, την Αττική, τη Θήβα, τη Λειβαδιά, το Τουρκοχώρι (Παλιόχωρι), τη Μουντουνίτσα, το Ζητούνι και το Μαλαντρίνιο. Από πλευράς Καζά υπαγόταν στον Καζά των Σαλώνων.

Παράλληλα όμως με τη διαίρεση αυτή την καθαρά τουρκική υπήρχε και ο κοινοβιακός θεσμός των κοινοτήτων, που προερχόταν από το Βυζάντιο και τον υιοθέτησαν και οι Τούρκοι, γιατί τους εξυπηρετούσε. Όταν λέμε θεσμός των κοινοτήτων μιλάμε για τον τρόπο της διοίκησης των χωριών από τους ίδιους τους υπόδουλους τον καιρό της τουρκοκρατίας. Το χωριό μας, όπως φαίνεται από τα έγγραφα και τις παραδόσεις που σώθηκαν, δεν κατοικήθηκε από τουρκικό στοιχείο, εκτός από μια - δύο οικογένειες Ζαμπίτες (τοποτηρητές) που κατόγονταν από τους παλιούς προνομιούχους στρατιώτες του Μωάμεθ του Πορθητή. Από το «Αρχείο Ζείνη» προκύπτει ότι όλων αυτών των μικρών αγάδων σώζονται οι σφραγίδες πάνω στα κιτάπια της τουρκοκρατίας, τα Χοτζέτια. Έτσι, βλέπουμε τον Χαλίλ Σαράτζι Ζαμπίτ Αγά στα 1782, τον Αλή Πασά Ζεμπέτογλου γύρω στα 1750, τον Χαλίλ Μέρτζαγα στα 1818, τον Μεχμέτ Τζελεπή στα 1727 κλπ. Στο χωριό μας, πέραν τούτων, άνησε ο θεσμός της δημογεροντίας.

Κάθε χρόνο οι ηλικιωμένοι Καστελλιώτες προς το τέλος του Φεβρουαρίου μαζεύονταν μετά τη λειτουργία στο προαύλιο της εκκλησίας και διαβοής εξέλεγαν ένα δημογέροντα και τέσσερις γερόντους, ένα είδος κοινοτικού συμβουλίου που διαχειριζόνταν τα κοινά. Μαζί εξέλεγαν και τον γραμματέα. Τα καθήκοντα της δημογεροντίας ήταν: φρόντιζαν για τη φορολογία και τις άλλες φορολογικές υποχρεώσεις (χαράτσι), φρόντιζαν για τα κοινά, τις αράδες του νερού, τα ποτίσματα, τις ανάγκες της εκκλησίας, για τα γράμματα των παιδιών και είχαν αστυνομικά καθήκοντα, αλλά έκαναν και το δικαστή στις διάφορες διενέξεις μεταξύ των χωριανών. Η δημογεροντία εκπροσωπούσε το χωριό στα Σάβωνα που υπήρχε το Συμβούλιο των Προεστών.

Η εκλογή των δημογερόντων γινόταν μεταξύ των πιο πλούσιων συγχωριανών. Από τα έγγραφα του «Αρχείου Ζείνη» φαίνεται να πέρασαν από τη δημογεροντία από το 1720 και δώθε ο Δημήτρης Κολιόπουλος, ο Κυριαζής Σταμάτης, ο Στάθης και Δημήτρης Ζείνης, ο Ηλίας και Νικόλαος Βέλλιος, ο Λουκάς Ρούσος, ο Δρόσος Κορδόγιαννος, ο Νικόλαος Κοτσίκης, ο Λάμπρος Λυκαυγέρης, ο Κυριαζής Κυριαζάκος κλπ.

Αυτοί που μας έφυγαν

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Κ. ΤΣΑΚΑΛΟΣ

Έφυγε από τη ζωή και σε μεγάλη ηλικία ένας σπουδαίος Καστελλιώτης, ο Νίκος Κ. Τσά-

καλος που υπήρξε αναντίρρητα ένας από τους βασικούς στυλοβάτες και υποστηρικτές του Προοδευτικού Συλλόγου «ΤΑ ΚΑΣΤΕΛΛΙΑ» και της έκδοσης της εφημερίδας «ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ» με συνεχή και ενεργό παρουσία και συμμετοχή του σε όλες τις ενέργειες και δράσεις του Συλλόγου και των «Καστελλιώτικων Νέων».

Συνέβαλε κατά πολύ στην ανάπτυξη, την πρόοδο και την εξέλιξη του Συλλόγου, όντας επί δεκαετίες μέλος του Συλλόγου, Ταμίας και Πρόεδρος της Εξελεγκτικής Επιτροπής. Ταυτόχρονα συνέβαλε με πολλούς τρόπους και στη συνέχιση της έκδοσης της εφημερίδας.

Παράλληλα υπήρξε και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Πνευματικού Κέντρου Ρουμελιωτών, καθώς και του Εξωραϊστικού Συλλόγου της Ενορίας του «Αγίου Θωμά» στο Γουδί Αθηνών, όπου διέμενε.

Γεννήθηκε στα Καστέλλια Φωκίδας το 1927, όπου τελείωσε το Δημοτικό Σχολείο και συνέχισε στην Αμφίκλεια τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το εξαετές Γυμνάσιο της εποχής. Ήταν πτυχιούχος της Ανώτατης Σχολής Οικονομικών και Εμπορικών Επιστημών (ΑΣΟ-ΕΕ), το σημερινό Οικονομικό

Πανεπιστήμιο.

Εργάστηκε για μία δεκαετία περίπου ως Προϊστάμενος Λογιστηρίου στον όμιλο Εταιριών του Ιωάννη Μοσχολιού (Χρηματιστηριακό Γραφείο, «Μοσχολιός - Χημικά ΑΕ», κ.λπ.

Στη συνέχεια και μέχρι τη συνταξιοδότησή του εργάστηκε στην Εταιρία «DOW Hellas ΑΕ» ως Προϊστάμενος Λογιστηρίου και μέλος του Διοικητικού της Συμβουλίου.

Το 1964 παντρεύτηκε με τη σύζυγό του Χρυσαλίδα και απέκτησε δύο γιους τον Κώστα και τον Γιάννη και τέσσερα εγγόνια.

Ο Νίκος ήταν ένας εξαιρετικός και θαυμάσιος άνθρωπος με πρῶο και μελιχίο χαρακτήρα. Πάντοτε διακριτικός, ευγενής και προσπνής, χαμηλών τόνων, αλλά συγχρόνως πολύ δυναμικός και δραστήριος.

* * *

(Στον πατέρα μας) Ο βράχος

Σε θωρούσα εκεί ψηλά όπως στεκόσουν αγέρωχα, περίφανο και απαλάντευτο, με ακλόνητες πεποιθήσεις, έζησες και είδες πολλά, πέρασες από κακουχίες και στερήσεις, μα πάντα πατούσες γερά και αντιστεκόσουν με δύναμη και τίποτα δεν σε κούναγε ή σε τάραζε από την θέση σου, σμιλεμένος όπως ήσουν με τα ιδανικά άλλων εποχών, από ανθρώπους που σου έμαθαν να είσαι ακέραιος και ηθικός, να αγαπάς και να προσφέρεις στους άλλους, τριγυρισμένος από τους υπέροχους ανθρώπους του χωριού σου που σου έδειχναν με τον καθημερινό τους μόχθο και την αγάπη τους για αυτό που ήταν και έκαναν πως με αδάμαστη θέληση μπορούεις να καταφέρεις πολλά.

Και ύστερα ήρθε η ώρα που ο βράχος ξεκόλλησε και κύλησε από εκεί ψηλά, έπεσε, όμως η σκιά του είναι ακόμα εκεί, ο βράχος ήταν και θα είναι πάντα εκεί....

Απλά άλλαξε θέση, άλλωστε πόσες φορές στο παρελθόν δεν άφησε την βολή του από εκεί επάνω που στεκόταν άλλοτε για να μας συμβουλέψει,

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΤΑ «ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ» ΣΕ ΝΕΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ

(Συνέχεια από σελίδα 1)

τική εισβολή των νέων τεχνολογιών στην ενημέρωση των αναγνωστών, οι δικοί μας αναγνώστες συνεχίζουν να αναζητούν την έντυπη εφημερίδα για να ενημερώνονται με μεγάλο ενδιαφέρον για τα νέα του χωριού μας. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την έντυπη έκδοση δείχνουν οι χωριανοί, οι παλιότεροι στην ηλικία και με περισσότερο ενδιαφέρον να δείχνουν όσοι ζουν εκτός Ελλάδας.

Μία επισήμανση - διευκρίνιση που αφορά την εφημερίδα, τη θεωρούμε απαραίτητη για την όλη θεματολογία των τελευταίων φύλλων (ιστορία, λαογραφία, παραδόσεις κ.λπ.). Αυτό έγινε για να αναδείξουμε και να περιγράψουμε τα παραπάνω θέματα, τη συνολική καστελλιώτικη κουλτούρα, εκμεταλλευόμενοι για όσο βρίσκεται στη ζωή ακόμη, ο Δημήτρης Χ. Χαλατσάς, μοναδική πηγή γνώσης, εμπειρίας, αγάπης για το χωριό, όπως πολλές φορές έχουμε γράψει στα «Κ.Ν.». Γι' αυτό προσπαθήσαμε να καταγράψουμε, ό,τι εκείνος κατέγραψε συστηματικά ως μελετητής, συλλέκτης, παρατηρητής, συμμετοχός της καστελλιώτικης κουλτούρας, των τελευταίων 80 χρόνων.

Σε προσεχές φύλλο των «Κ.Ν.» θα δημοσιεύσουμε τις αποφάσεις του Νέου Δ.Σ. για το νέο ξεκίνημα τόσο του Συλλόγου των Αθηνών, όσο και της εφημερίδας «Καστελλιώτικα Νέα».

άλλοτε να μας νουθετίσει, να δώσει και να πάρει αγάπη ακόμα και ξαπλώνοντας στο πάτωμα σε μεγάλη ηλικία για να μπορεί να παίξει μαζί με τα εγγόνια του χωρίς τέλος....

Με πολύ αγάπη,
Τα παιδιά σου

☆☆☆

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΦΩΤ. ΠΡΟΒΙΑ

Έφυγε από τη ζωή στην ηλικία των 100 ετών την 1η Δεκεμβρίου 2024 η Παναγιώτα

Προβιά πλήρης ημερών και σε πολύ καλή κατάσταση υγείας.

Ήταν παντρεμένη με το Φώτη Προβιά και απέκτησε δύο παιδιά, τον Κώστα και την Αικατερίνη, 4 εγγόνια και 4 δι-σέγγονα, που είχε την τύχη, τη χαρά και την ευτυχία να τα δει να μεγαλώνουν, να εργάζονται και να προκόβουν στη ζωή.

Υπήρξε ένας απλός και ευχάριστος άνθρωπος που διατηρούσε πολύ καλές σχέσεις με όσους συναναστρεφόταν και ερχόταν σ' επαφή μαζί τους.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ ΟΣΟΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΥΓΧΩΡΙΑΝΟΥΣ ΜΑΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΤΩΝ «Κ.Ν.» ΤΟ ΕΠΙΘΥΜΟΥΝ ΝΑ ΜΑΣ ΑΠΟΣΤΕΛΛΟΥΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ Ή ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΠΟΥ ΝΑ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΘΕΜΑΤΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλούνται όσοι συγχωριανοί μας δεν παίρνουν την εφημερίδα μας μέσω Ταχυδρομείου για οποιοδήποτε λόγο, να μας στείλουν ένα e-mail στο kotsikisv@gmail.com με τη διεύθυνσή τους.

ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΤΕΣ: ΠΡΟΤΙΜΗΣΤΕ ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ. ΒΟΗΘΑΤΕ ΕΤΣΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ.

Τριμηνιαία Έκδοση
«ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ»
Ιδιοκτησίας του
Προοδευτικού Συλλόγου
«ΤΑ ΚΑΣΤΕΛΛΙΑ»
Οδός Σίνα & Δαφνομήλη 1Α
Αθήνα - Τ.Κ. 106 80
Α.Φ.Μ. 090381071
ΚΩΔΙΚΟΣ: 4490

◆◆◆

Εκδότης
ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΟΦΟΡΟΣ

Τηλ.: 6938-713290

E-mail: stoforos@yahoo.com

Δ/ση - Σύνταξη

Βαγγέλης Κωτσίκης

E-mail: kotsikisv@gmail.com

Υπεύθυνος ηλεκτρονικών μέσων

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Θ. ΜΠΑΣΙΟΣ

◆◆◆

Αριθμός φύλλου 107

ΟΚΤ. - ΔΕΚ. 2024

◆◆◆

Ηλεκτρονική σελ/ση

Εκτύπωση

ΑΦΟΙ ΖΟΥΜΠΟΥΛΗ Ο.Ε.

Γερανίου 7-2ος όροφος

Τηλ.-Fax: 210-5238107

E-mail: costaszl@yahoo.gr

◆◆◆

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

• Τα ευνόγραφα κείμενα απηχούν τις απόψεις των συγγραφέων τους. Διατηρείται όμως το δικαίωμα συντόμευσης μεγάλων κειμένων.

• Τα υπόλοιπα κείμενα είναι ευθύνη της σύνταξης και του Διοικητικού Συμβουλίου.

• Για αλλαγή διευθύνσεων ή νέων διευθύνσεων να ενημερώνετε τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

• Τα κείμενα δεν επιστρέφονται.

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

**Διαχρονική
Πολιτιστική Πορεία
Το χθες**

Ο πολιτισμός είναι πανανθρώπινο όραμα με πολύτροπες και πολυδύναμες αξίες, βιώματα και λογισμούς για την ικανοποίηση των ανθρώπινων αναγκών.

Ο ελληνικός πολιτισμός έχει το πρόνομο και την ιστορική καταξίωση ότι στάθηκε η μήτρα της πολιτιστικής ταυτότητας των χωρών της Ευρωπαϊκής Ηπείρου. Είμαστε η ρίζα του Ευρωπαϊκού πολιτισμού.

Μέσα σ' αυτή την πολιτιστική πορεία είχαν τη συμμετοχή τους η Φωκίδα, η Παρνασσίδα και η περιοχή μας. Στις πολιτιστικές ρίζες της περιοχής μας ανήκει και η Δωρική κληρονομιά που τη διέκρινε αυστηρότητα του βίου, σκληραγωγία, λιτότητα, πειθαρχία, ευκοσμία, καλή φήμη και τιμή.

Γενικότερα διακρίνουμε, στο πέρασμα των αιώνων, μία πολιτιστική πορεία την οποία χαρακτήριζε η αγάπη προς την πατρίδα και την οικογένεια, η κοινωνική αρετή και η απλότητα του βίου, η νηφάλια απόλαυση των αγαθών της νεότητας και της ζωής, η άσκηση του σώματος και της ψυχής και η ευσέβεια στους Θεούς.

Το Σήμερα

Το πολιτιστικό επίπεδο κάθε περιοχής αποτελεί στατικό στοιχείο της ποιότητας ζωής και προϋποθέτει επαρκή πολιτιστική υποδομή και δυναμικό ανθρώπινο ενεργό δυναμικό.

Γενική Εικόνα

Η πληθυσμιακή μείωση και ο περιορισμός των παραγωγικών δραστηριοτήτων, κυρίως στο ορεινό τμήμα της περιοχής μας, επιδρούν αρνητικά στη δυναμική κοινωνική και πολιτιστική υποδομή και ζωή της περιοχής.

Η κοινωνική και πολιτιστική υποδομή προχωρούν με αργά βήματα. Ο ηλεκτροφωτισμός, η ύδρευση, η ιατρική περίθαλψη, η κοινοτική οδοποιία, η τηλεφωνία, η τηλεοπτική κάλυψη, η συγκοινωνιακή πύκνωση αποτελούν αγαθά και υπηρεσίες που καλύπτουν επαρκώς τις ανάγκες των κατοίκων και διαρκώς βελτιούνται.

Οι παλιές κατοικίες έχουν αναπαλαιωθεί, αλλά τη μεγάλη έκπληξη αποτελεί ο μεγάλος αριθμός σύγχρονων

νέων κατοικιών που οικοδομήθηκαν και οικοδομούνται από ντόπιους και ξένους για να αποτελέσουν παραθεριστικές κατοικίες.

Οι πλατείες, τα γήπεδα, τα παντός ειδους καταστήματα υπηρεσιών, οι εκκλησίες και τα ξωκλήσια, τα γραφεία κοινοτήτων και πολιτιστικών συλλόγων, αναβαθμίζονται και δίνουν μια καινούργια πολιτιστική διάσταση, που κάνουν την εδώ διαβίωση ευχάριστη.

Οι επαρχιακοί και κοινοτικοί οδικοί άξονες ασφαλτοστρώθηκαν και επιτρέπουν την άνετη και ασφαλή μετακίνηση και επικοινωνία των κατοίκων και των πολλών επισκεπτών τους.

Η πληθυσμιακή γύμνια του χειμώνα, στα περισσότερα ορεινά χωριά, μετατρέπεται τους θερινούς μήνες σε πληθυσμιακή πλημμυρίδα.

**Πολιτιστική Υποδομή -
Δραστηριότητα**

Η σημειούμενη σήμερα παραγωγική και οικονομική αναπτυξιακή υστέρηση, στο ορεινό τμήμα της περιοχής μας και η στασιμότητα στο πεδινό, αποστερούν το δυναμισμό της πολιτιστικής ζωής, σε μια περιοχή πρωτοπόρα, όταν τα πυκνοκατοικημένα χωριά της περιοχής στην προπολεμική περίοδο κρατούσαν ένα εύρωστο ανθρώπινο δυναμικό γεμάτο όνειρα και ελπίδες.

Οι πεδινές κοινότητες, με τη διατήρηση ενός μεγάλου τμήματος του ανθρώπινου δυναμικού τους, συνεχίζουν την έντονη κοινωνική και πολιτιστική δραστηριότητα, σ' όλη τη διάρκεια του έτους, με τη διατήρηση ζωντανής της πολιτιστικής παράδοσης και ζωής. Αντίθετα οι ορεινές κοινότητες, αποδυναμωμένες πληθυσμιακά τους χειμερινούς μήνες, αποκτούν μεγάλη πληθυσμιακή συρροή τους θερινούς μήνες και μαζί μ' αυτή και την έντονη κοινωνική και πολιτιστική δραστηριότητα.

Πανηγύρια, χοροί του παλιού καλού καιρού, εκδρομές, πνευματικές, κοινωνικές, αθλητικές και άλλες σύγχρονες εκδηλώσεις χαρίζουν έντονο το άρωμα ζωής, δράσης και δημιουργίας.

Παρά ταύτα η σημερινή

πολιτιστική υποδομή και δραστηριότητα αποτελεί μια πορεία μικρών βημάτων και αυτοσχεδιασμού, που δεν ικανοποιεί τις σύγχρονες ανάγκες. Η σχεδιασμένη και ολοκληρωμένη κοινωνικοοικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη και η ένταξη της σ' έναν ευρύτερο περιφερειακό σχεδιασμό αποτελούν λύση με προοπτική.

Κατωτέρω σημειώνουμε τη βασική πολιτιστική υποδομή που αναπτύσσεται στην περιοχή μας.

α) Μουσειακοί χώροι

Με ιδιωτική πρωτοβουλία και εκείνη των συλλογικών φορέων διατηρούνται μουσεία ιστορικών και πολιτιστικών ευρημάτων.

Λαογραφικά Μουσεία

- Καστριώτισσας με πλούσια εκθέματα

- Καλοσκοπής με αξιόλογα εκθέματα

- Καστελλίων με λαογραφικά και αρχαιολογικά εκθέματα, που πάνω από 10 χρόνια μένει κλειστό και αναξιοποίητο.

Τα μουσεία αυτά πλουτίζονται συνεχώς και αναζητούν πλέον κατάλληλη στέγη.

Παλαιοντολογικό Μουσείο Πανουργιά

Αξιόλογη ιδιωτική πρωτοβουλία του Γιώργου Σιότροπου με μια πλούσια συλλογή παλαιοντολογικών ευρημάτων. Στεγάζεται σε ένα άνετο σύγχρονο χώρο και βρίσκεται σε μαγευτική τοποθεσία του χωριού Πανουργιά.

β) Πολιτιστικά - Πνευματικά Κέντρα

Υπάρχουν στις περισσότερες κοινότητες και οργανώνονται καινούργια. Ανήκουν στις κοινότητες και τους τοπικούς Πολιτιστικούς Συλλόγους.

γ) Βιβλιοθήκες

Υπάρχουν στην πλειονότητα των κοινοτήτων. Η δημιουργία νέων και ο πλουτισμός τους περιλαμβάνεται στα προγράμματα των κοινοτήτων και των τοπικών Συλλόγων.

δ) Χορευτικά συγκροτήματα

Χορευτικά συγκροτήματα διαθέτουν οι μεγάλες κοινότητες και οι μεγάλοι πολιτιστικοί Σύλλογοι. Μια κίνηση που διαρκώς ενισχύεται.

ε) Έκδοση Εφημερίδων

Σχεδόν όλοι οι πολιτιστικοί Σύλλογοι εκδίδουν το ενημερωτικό τους έντυπο, που αποτελεί ένα αποτελεσματικό μέσο επικοινωνίας και ενημέρωσης στα θέματα που αφορούν το κάθε χωριό και με πλούσιο λαογραφικό

υλικό.

στ) Πολιτιστικές εκδηλώσεις

Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις αποτελούν βασική μέριμνα των κοινοτήτων και των πολιτιστικών Συλλόγων κάθε Κοινότητας. Εδώ βρίσκει κανείς το παραδοσιακό και το καινούργιο, αρμονικά συνταριασμένα, για να δίνουν ψυχαγωγική διέξοδο στους κατοίκους και τους πολλούς επισκέπτες από τα αστικά κέντρα.

ζ) Αθλητικοί χώροι

Γήπεδα αθλοπαιδιών υπάρχουν στις περισσότερες κοινότητες, ενώ προγραμματίζεται η κατασκευή και σε όσες δεν υπάρχουν.

η) Πολιτιστικοί Σύλλογοι

Οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι είναι δημιουργήματα της μεταπολεμικής περιόδου.

Οι κοινωνικοοικονομικές μεταβολές και οι παραγωγικές ανακατατάξεις απομάκρυναν μεγάλο μέρος του αγροτικού, κυρίως, πληθυσμού από την περιοχή μας

και τους οδήγησαν στα αστικά και βιομηχανικά κέντρα.

Το μεγαλύτερο μέρος του ανθρώπινου αυτού δυναμικού εγκαταστάθηκε στην πρωτεύουσα. Η επιθυμία των συμπατριωτών μας, της πρωτεύουσας, για επικοινωνία με την πατρίδα γη, τη συνέχιση και διατήρηση της πολιτιστικής τους παράδοσης και ζωής και η θέλησή τους να συνδράμουν την επιβίωση, και την κοινωνικοοικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη των όμορφων χωριών μας, δημιούργησαν τους πολιτιστικούς Συλλόγους της πρωτεύουσας. Το έργο των Συλλόγων είναι αξιόλογο και πολύπλευρο και πολλοί απ' αυτούς έπαιξαν πρωταγωνιστικό ρόλο στη ζωή και εξέλιξη της περιοχής μας. Η συνέχιση και προσφορά του έργου τους, συνεχίζεται και θεωρείται απαραίτητη και αποφασιστική για την κοινωνική και πολιτιστική πορεία του τόπου μας. Πέρα από τους Πολιτιστικούς Συλλόγους της Πρωτεύουσας υπάρχουν Σύλλογοι και σε άλλα αστικά κέντρα, αλλά και στις έδρες των τοπικών κοινοτήτων, με τους ίδιους σκοπούς.

ΤΕΛΟΣ**ΝΕΑ ΣΤΗΛΗ**

Από το σημερινό φύλλο καθιερώνουμε μια νέα στήλη για να προβάλλονται νέοι Καστελλιώτες επιστήμονες, επαγγελματίες, επιχειρηματίες κ.λπ. που δραστηριοποιούνται σε οποιοδήποτε τομέα της απασχόλησης και της οικονομίας.

Παρακαλούνται όσοι ενδιαφέρονται να περιληφθούν στη νέα στήλη μας να μας αποστείλουν βιογραφικό ή άλλα στοιχεία της επαγγελματικής τους διαδρομής για να τα δημοσιεύσουμε.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΗΛΙΑ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

Ο Γιάννης Παπαδάκης στην επαγγελματική σταδιοδρομία του βρέθηκε σε διάφορες θέσεις ανάλογα με την κατάσταση. Έτσι έχει εργαστεί ως Μηχανικός Αυτοματισμού Δοκιμών, Επικεφαλής Πιστοποίησης Ασφάλειας Λογισμικών, Διευθυντής τμήματος Πιστοποίησης Ασφάλειας Λογισμικών.

Ως Διευθυντής Διασφάλισης Ποιότητας, φέρνει πλούσια εμπειρία και στρατηγικό όραμα στον οργανισμό. Με πάνω από 13 χρόνια στη διαχείριση ποιότητας και βαθιά κατανόηση των μεθοδολογιών δοκιμών, του αυτοματισμού και της συμμόρφωσης με κανονισμούς, έχει υποστηρίξει σταθερά μια κουλτούρα ποιότητας και συνεχούς

βελτίωσης. Η προσέγγιση του Γιάννη είναι τόσο προληπτική όσο και συνεργατική, δουλεύοντας στενά με διεπιστημονικές ομάδες για να διασφαλίσει ότι τα προϊόντα μας πληρούν τα υψηλότερα πρότυπα αριστείας.

Υπό την ηγεσία του, η ομάδα μηχανικών πιστοποίησης ασφαλείας λογισμικών έχει εξελιχθεί σε μια υψηλής απόδοσης μονάδα που όχι μόνο εντοπίζει και μετριάσει τους κινδύνους χωρίς στη διαδικασία ανάπτυξης, αλλά και συμβάλλει στην καινοτομία εφαρμόζοντας προηγμένα εργαλεία και τεχνικές δοκιμών.

Με πάθος για την καθοδήγηση και έντονη εστίαση στην επαγγελματική ανάπτυξη, ο Γιάννης ενδυναμώνει κάθε μέλος της ομάδας να διαπρέψει και να αναλάβει την ευθύνη της δουλειάς του. Είναι αφοσιωμένος στη δημιουργία μιας ομάδας πιστοποίησης ασφαλείας λογισμικών που είναι ευέλικτη, ανθεκτική και ευθυγραμμισμένη με τους στόχους του οργανισμού.

Μεταξύ των ενασχολιών του είναι και οι ομιλίες σε συνέδρια παγκοσμίου φήμης. Έχει μιλήσει ενεργά σε διεθνή συνέδρια όπως τα GrafanaCON, Live2Test, WeTest, EuroSTAR και πολλά άλλα.

Πέρα από καταξιωμένο στέλεχος είναι και ένας ευτυχισμένος σύζυγος και μπαμπάς δύο υπέροχων κοριτσιών της Ουρανίας και της Δήμητρας!

Τα «Καστελλιώτικα Νέα» δεν θα αναδημοσιεύουν άρθρα, σημειώματα, επιστολές κ.λπ., καθώς και κείμενα από το διαδίκτυο. Μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και ύστερα από απόφαση του Δ.Σ. του Συλλόγου θα αναδημοσιεύονται μόνο αποσπάσματα.

ΧΡΗΜΑΤΑ ΜΑΣ ΑΠΕΣΤΕΙΛΑΝ

	ΕΥΡΩ
- Νικόλαος Χρόνης	300
- Μαρία Παναγιώτη Σίμου και Παναγιώτης Αñez. Σίμος	50
- Δήμητρα Ντηνιακού -Καψή	70
- Ιφιγένεια Μουτεβεή	50
- Αθανάσιος Αθ. Σίμος	50

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΕ ΜΝΗΜΗ ΘΑΝΟΝΤΩΝ

• Στη μνήμη του πατέρα τους	
- Κώστας και Γιάννης Τσάκαθος	120
• Στη μνήμη του πατέρα της	
- Δέσποινα Ιωάν. Μακρή	50
• Στη μνήμη της μητέρας του Παναγιώτα	
- Κώστας Φωτ. Προβιάς	100
• Στη μνήμη των γονιών της	
- Μαρουσώ Ανδρέα Παπανικοθάου	100

**ΠΩΛΕΙΤΑΙ
ΟΙΚΟΠΕΔΟ**

Εμβαδού 2.100 τ.μ. στρεμμάτων στη θέση ΔΙΜΕΛΗ (πλάι στην οικία Βασίλη Λευκαδίτη και πλησίον του Παιδικού Σταθμού). Πληροφορίες: Τηλ. 694 5816942.

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΙΜΑ ΔΥΟ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΣ ΜΑΣ

Ο Σύλλογος και τα «Κ.Ν.» αποφάσισαν να τιμήσουν δυο ξεχωριστούς ανθρώπους και επιστήμονες. Τους Καθηγητές Παναγιώτη Ν. Παπανικολάου και τον Νικόλαο Γ. Στοφόρο.

Και οι δυο με έργο διεθνώς αναγνωρισμένο στους τομείς τους, σε κρίσιμα θέματα που αφορούν και στο μέλλον του πλανήτη: Το νερό και τα τρόφιμα. Όμως δεν είναι το μόνο κοινό τους χαρακτηριστικό η επιστημονική γνώση και η πολυετής αφοσίωση στο αντικείμενο της μελέτης τους. Είναι Δάσκαλοι, με όλη τη σημασία της λέξης.

Μιλώντας σε πιο υποκειμενικό επίπεδο, ως μια γενιά μικρότερους τους είχα συχνά ως παράδειγμα. Ειδικότερα τον ξάδερφό μου Νίκο Στοφόρο που έζησα από κοντά στα Πανεπιστημιακά του χρόνια όπου συνδύασε τις επιδόσεις του στα μαθήματα με την κοινωνική ευαισθησία. Ήταν ένας από τους «αφανείς» της μεγάλης εξέγερσης του Πολυτεχνείου...

Όμως και ο Παναγιώτης, Τάκης για μας, ήταν ο άνθρωπος που με τον ήπιο χαρακτήρα και το χαμόγελο του έπαιξε ρόλο «διαιτητή» και στις παιδικές εφηβικές μας διαμάχες. Και έπαιξε τον ρόλο του για την αφύπνιση της νεολαίας του χωριού μας μέσα από τη δράση του. Τα πιο αντικειμενικά, που αφορούν στα βιογραφικά τους στοιχεία και στο επιστημονικό τους έργο θα τα διαβάσετε πιο κάτω, όμως είναι μεγάλη χαρά και τιμή για μένα που στην εποχή της προεδρίας μου στον Προοδευτικό Σύλλογο «Τα Καστέλλια», αποφασίσαμε αν τους τιμήσουμε. Κι ακόμη μεγαλύτερη χαρά που ο Παναγιώτης Παπανικολάου εξέλεξε ομόφωνα και είναι ο νέος πρόεδρος του Συλλόγου μας.

Παραδίδω τη σκυτάλη μένοντας πάντα αρωγός στο έργο που επιτελείται.

Κώστας Στοφόρος

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΝΙΚ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

Καθηγητής Πολυτεχνείου

Ο Παναγιώτης Ν. Παπανικολάου είναι συνταξιούχος καθηγητής του ΕΜΠ με λαμπρές μεταπτυχιακές και διδακτορικές σπουδές στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερι-

κής. Είναι γιος του Νικόλαου Π. Παπανικολάου (Κολιότα) και της Βαρβάρας Παπανικολάου - Χασιακού. Γεννήθηκε στα Καστέλλια το 1955, όπου τελείωσε και το Δημοτικό Σχολείο. Εισήχθη 5ος στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών του ΕΜΠ το 1973 και αποφοίτησε 3ος το 1978. Έλαβε υποτροφία του ΙΚΥ για κάθε έτος σπουδών (πέντε φορές), το βραβείο Πίππα (ΕΜΠ) και το βραβείο 17ης Νοέμβρη, ΤΕΕ (1977, 1978). Μεταπτυχιακός Υπότροφος Graduate Research Assistant (GRA) του California Institute of Technology (CALTECH) στην Pasadena της California στις ΗΠΑ, έλαβε το MS (Μάστερ) το 1979 και το PhD (Διδακτορικό) το 1984.

Εργάστηκε ως Μεταδιδακτορικός Υπότροφος και Ερευνητής στις ΗΠΑ, στο τμήμα Επιστήμης Περιβάλλοντος στο CALTECH (1985-86) και ως Ερευνητής στο τμήμα Μηχανολόγων και Αεροναυπηγών του UC San Diego (1997-1990) και στο τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του USC (1990, 6 μήνες). Επέστρεψε στην Ελλάδα το 1990 και εργάστηκε ως Ερευνητής στο τμήμα Χημικών Μηχανικών του ΑΠΘ (1991-1992) και στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών του ΕΜΠ (1992-1995).

Το 1996 εντάχθηκε στο τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας ως συμβασιούχος Αναπληρωτής Καθηγητής, ενώ εξελέγη ως Επίκουρος Καθηγητής το 2000 και Αναπληρωτής Καθηγητής το 2007 στο ίδιο τμήμα. Από το 2009 εργάστηκε στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών του ΕΜΠ ως Επίκουρος και από το 2015 ως Αναπληρωτής Καθηγητής στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών του ΕΜΠ. Το γνωστό αντικείμενο οπουδήποτε υπηρέτησε ήταν 'Πειραματική Υδραυλική'.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα συνοψίζονται στην ανάπτυξη και υλοποίηση εξελιγμένων πειραματικών τεχνικών βασιζόμενων σε θεμελιώδεις ιδιότητες μονοχρωματικής ακτινοβολίας (ακτίνων laser), πειραματική ρευστομηχανική, τύρβη, μεταφορά μάζας και θερμότητας σε τυρβώδεις ροές, υδραυλική των ανοι-

κτών αγωγών και εφαρμογές της ρευστομηχανικής (ανάπτυξη μοντέλων και σχεδιασμός) σε ερευνητικά ή και εφαρμοσμένα προγράμματα. Έχει συγγράψει 65 επιστημονικές δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά και συνέδρια με κρίση ενώ οι αναφορές από τρίτους ξεπερνούν τις 650 (Scopus) and 1200 (Google Scholar Citations).

Μετά την επιστροφή του στην Ελλάδα ανέπτυξε επαγγελματική δραστηριότητα είτε ως σύμβουλος είτε ως μέλος μελετητικών σχημάτων, είτε ως εμπειρογνώμων, όπου συμμετείχε σε μεγάλο αριθμό μελετών υδραυλικών κυρίως έργων υποδομής, μελετών διαχείρισης υπόγειων υδροφορέων και μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

☆☆☆

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΤΟΦΟΡΟΣ

Καθηγητής Πανεπιστημίου

Ο Νικόλαος Στοφόρος, γεννήθηκε στις 26-01-1956 στα Καστέλλια και είναι γιος του ακάματου δουλευτή Γιώργου και της υπέροχης και «σοφής» Μαρίας (το γένος Κατσάκου). Είναι συνταξιούχος Καθηγητής του Τμήματος Επιστήμης Τροφίμων

και Διατροφής του Ανθρώπου, της Σχολής Τροφίμων Βιοτεχνολογίας και Ανάπτυξης, του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών (Γ.Π.Α.) με γνωστό αντικείμενο «Συντήρηση Τροφίμων». Οι βασικές σπουδές του έλαβαν χώρα στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο από όπου το 1978 αποφοίτησε ως Χημικός Μηχανικός. Κατόπιν, και μετά από το πέρας της στρατιωτικής του θητείας, ο Νικόλαος Στοφόρος μετακινήθηκε στις Η.Π.Α. όπου ύστερα από εξαιρετικές ποιότητας μεταπτυχιακές σπουδές στις οποίες μετείχε, έγινε κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών (MSc in Food Science) το 1984, και διδακτορικού διπλώματος (PhD in Engineering) το 1988, από τα Τμήματα Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων και Βιολογικής και Γεωργικής Μηχανικής, αντίστοιχα, του Πανεπιστημίου της California στο Davis (Η.Π.Α.). Ο Νικόλαος Στοφόρος θεωρείται, όχι άδικα, ως ένας από τους καλύτερους μεταπτυχιακούς φοιτητές που σπούδασαν ποτέ στο ανωτέρω Πανεπιστήμιο στα αντικείμενα της Επιστήμης, της Τεχνολογίας και της Μηχανικής των Τροφίμων, δεχόμενος «Υποτροφία Διακεκριμένου Φοιτητή» (Nonresident Tuition Fee Fellowship for Distinguished

Scholars) από το Πανεπιστήμιο του Davis για σχεδόν όλες τις χρονιές των σπουδών του (1983-1987). Μετά από το πέρας των μεταπτυχιακών σπουδών του, εργάστηκε ως Ερευνητής Χημικός Μηχανικός - Επιστήμονας Τροφίμων και ως Μεταδιδακτορικός Ερευνητής στον Τομέα Τεχνολογιών του National Food Processors Association, στο Dublin της California των ΗΠΑ (1989-1992), στο Εργαστήριο Τεχνολογίας Τροφίμων του Καθολικού Πανεπιστημίου του Leuven στο Βέλγιο (1994-1995) και στο Εργαστήριο Χημείας και Τεχνολογίας Τροφίμων του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (1996-2000), συμμετέχοντας ως κύριος ερευνητής σε πληθώρα ερευνητικών προγραμμάτων τα οποία είχαν χρηματοδοτηθεί από τη βιομηχανία, την Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και από τη Γ.Γ.Ε.Τ.. Από το 2000 έως το 2009 υπηρέτησε ως Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Χημικών Μηχανικών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης με γνωστό αντικείμενο «Μηχανική Βιομηχανιών Τροφίμων». Από το 2009 έως το 2015 υπηρέτησε ως Αναπληρωτής Καθηγητής και από το 2015 ως τώρα ως Τακτικός Καθηγητής του Τμήματος Επιστήμης Τροφίμων και Διατροφής του Ανθρώπου του Γ.Π.Α. στο αντικείμενο «Συντήρηση Τροφίμων».

Τα ερευνητικά αντικείμενα του Νικόλαου Στοφόρου επικεντρώνονται σε θέματα επεξεργασίας και συντήρησης τροφίμων με θερμικές διεργασίες (ασηπτικές διεργασίες, μέθοδοι σχεδιασμού και αξιολόγησης θερμικών διεργασιών, χρονο-θερμοκρασιακοί ολοκληρωτές, προσδιορισμός παραμέτρων θερμικής απενεργοποίησης παραγόντων ποιότητας - ασφάλειας σε μη σταθερές θερμοκρασιακές συνθήκες), σε θέματα διεργασιών υπερυψηλών πιέσεων, πρόρρησης της αύξησης των μικροοργανισμών στα διάφορα περιβάλλοντα τύπου τροφίμων, προτυποποίησης των διαφόρων βιοτεχνολογικών διεργασιών οι οποίες εμπλέκονται στην παραγωγή προϊόντων που χρησιμοποιούνται στη βιομηχανία των τροφίμων (π.χ. κιτρικό οξύ, κ.λπ.) καθώς και εν γένει σε ποικίλα θέματα μαθηματικής προσέγγισης φαινομένων και διεργασιών που αφορούν στα τρόφιμα και στις επεξεργασίες τους. Ως παγκόσμια αυθεντία σε θέματα Μηχανικής Τροφίμων και κυρίως θερμικών διεργασιών ο Νικόλαος Στοφόρος έχει συμμετάσχει και συμμετέχει ως κριτής σε πάρα πολλά άρθρα στα καλύτερα περιοδικά του χώρου της Επιστήμης των Τροφίμων

(π.χ. Journal of Food Science, Journal of Food Process Engineering, International Journal of Food Science & Technology, Journal of Food Engineering, Journal of Food Protection, Food and Bioprocess Technology, κ.λπ.), συμμετείχε και συμμετέχει σε πάρα πολλές επιστημονικές ή/και οργανωτικές επιτροπές σε διεθνή συνέδρια Μηχανικής και Επιστήμης Τροφίμων (π.χ. 10th International Congress on Engineering and Food, 11th International Congress on Engineering and Food, International Conference on Food and Biosystems Engineering-FABE 2013, κλπ), ενώ έχει διατελέσει και διατελεί ως επιβλέπων σε διδακτορικές διατριβές (>5), ως μέλος σε 3μελείς διδακτορικών διατριβών (>22), και ως εξεταστής σε μεταπτυχιακές ή διδακτορικές διατριβές (>50) στα ανωτέρω επιστημονικά αντικείμενα.

Ο Νικόλαος Στοφόρος υπογράφει ή συνυπογράφει >35 επιστημονικές εργασίες σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά με σύστημα κριτών (peer-reviewing journals), >8 διεθνή κεφάλαια σε βιβλία (book chapters), >20 πλήρη άρθρα σε πρακτικά διεθνών συνεδρίων με κριτές, >22 πλήρη άρθρα σε πρακτικά Ελληνικών συνεδρίων με κριτές και >50 ανακοινώσεις σε διεθνή ή Ελληνικά συνέδρια στα αντικείμενα της Μηχανικής και Συντήρησης Τροφίμων καθώς και Μηχανικής Βιοδιεργασιών, είναι συγγραφέας ενός διεθνούς βιβλίου και Editor ή Guest Editor σε 3 βιβλία με αντίστοιχα επιστημονικά αντικείμενα, ενώ το επιστημονικό του έργο έχει προσελκύσει ιδιαίτερος το ενδιαφέρον της επιστημονικής κοινότητας καθώς ο Νικόλαος Στοφόρος εμφανίζει >800 ετερο-αναφορές εμφανίζοντας και h index =14 για το συγγραφικό του έργο.

Ο Νικόλαος Στοφόρος είναι νυμφευμένος με τη διακεκριμένη ιατρό - δερματολόγο Αμαλία Χριστοπούλου με την οποία έχουν 2 τέκνα, τον Γιώργο (Χημικό Μηχανικό με PhD στη Μηχανική Τροφίμων - το μήλο τελικός έπεσε κάτω από τη μηλιά) και την Αλεξάνδρα (Φαρμακοποιό με MSc στη Φαρμακευτική Τεχνολογία), εμφανίζει μια τεράστια αγάπη για το Γεωπονικό Κλάδο εν γένει, μεταξύ άλλων οινοποιώντας το δικό του υπέροχο κρασί από τα αμπέλια του που ευρίσκονται στα Καστέλλια, είναι ο απόλυτος μυσταγωγός στο αντικείμενο των Εφαρμοσμένων Μαθηματικών και από το Μάρτιο του 2018 είναι μέλος του Δ.Σ. του Πνευματικού Κέντρου Ρουμελιωτών.

ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

Επιτέλους χιόνια στα Καστέλλια!!!

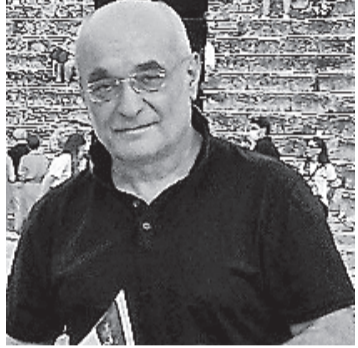

Οι φωτογραφίες είναι του Γιάννη Κατσούλη

Το ιστορικό στενό της Άμπλιανης στον Αγώνα της Απελευθέρωσης

Δημοσιεύουμε παρακάτω το ιστορικό άρθρο με τίτλο: *Το Ιστορικό Στενό της Άμπλιανης στον αγώνα της απελευθέρωσης, που περιέχεται στο υπό έκδοση βιβλίο του συμπολίτη μας συγγραφέα Γεωργίου Χαρ. Καρανάσιου με τίτλο: «Ο ΔΩΡΙΚΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΕΝΑ ΓΡΑΒΙΑΣ ΑΜΠΛΙΑΝΗΣ» 2025, με την επισήμανση του συγγραφέα ότι για το θέμα του άρθρου υπάρχει «αρθρογραφική πηνία» για την ιστορική περιοχή της Άμπλιανης, πέρα από την περιγραφή της μάχης της ΑΜΠΛΙΑΝΗΣ. Στο βιβλίο του συμπολίτη μας περιέχονται «αρκετά συνδυαστικά στοιχεία», που διαφωτίζουν άγνωστες πτυχές του θέματος.*

Το στενό της Άμπλιανης ιστορικο-γεωγραφικά αναφέρεται στην καθοριστική μάχη της Άμπλιανης Φωκίδας στον μεγάλο Αγώνα της Ανεξαρτησίας το 1821.

Και μετά σιωπή, λες και δεν υπήρχε ιστορικά, παρότι στην ευρύτερη περιοχή υπάρχουν παλιά ίχνη ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Μνήμη δεν έχουν μόνο οι άνθρωποι αλλά και οι τόποι. Οι τόποι λοιπόν, μιλούν και αμφισβητούν, όπως και οι άνθρωποι, αρκεί να βρεθούν τρόποι οι

ολοζώντανες μνήμες να αναγερθούν.

Το στενό της Άμπλιανης και η Κούλια Άμπλιανης ως φύλακες είναι άμεσα συνδεδεμένα με μία προϊστορική ατραπό (μονοπάτι), όπου υπήρξε η συντομότερη μετάβαση για αρχαία Άμφισσα, για το λιμάνι της αρχαίας Κίρρας και για τον Κορινθιακό κόλπο και Πελοπόννησο, συγκριτικά μ' άλλες δυο ατραπούς του Παρνασσού, που οδηγούσαν και αυτές νότια, που δεν ξεπερνούσε το επιτρεπτό υψομετρικό όριο των 900μ. στο ψηλότερο σημείο του δρόμου, που ήταν το στενό της Άμπλιανης.

Η ατραπός στο πέρασμα των ελληνικών ιστορικών περιόδων χρησιμοποιείται από δεκάδες κατακτητές, επιδρομείς, επήλυδες από ελληνικά, βόρεια ευρωπαϊκά και ασιατικά φύλα, ερχόμενα από τ' άλλα βόρεια στενά της ενοποιημένης Οίτης με τον Καλλίδρομο.

Για αυτό και η χάραξη του στρατηγικού δρόμου παραμένει σ' όλες τις ιστορικές περιόδους, διαπλάτυνεται και επισκευάζεται, λόγω της χαράδρας Γραβιάς, και των επικίνδυνων στενωπών της Άμπλιανης απ' όλους τους κατά καιρούς κατακτητές της άνω κοιλάδας του Κηφισού (άνω ρου Κηφισού).

Το στενό της Άμπλιανης στην Οθωμανική περίοδο

Ο Βογιατζήτ Α' και ο Μωάμεθ Β' που πέρασαν και οι ίδιοι με τα στρατεύματά τους από τους δρόμους της ανατολικής Ρούμελης, ήταν γνώστες των συνθηκών του οδικού δικτύου, που συνάντησαν στην κατακτητική τους πορεία.

Βελτίωσαν άμεσα τον παραπάνω ημιονικό δρόμο, που βρήκαν οι νέοι κατακτητές, δίχως νέα χάραξη, αλλά με διανοίξεις όπου χρειάστηκε, γιατί οι Οθωμανοί κατακτητές χρησιμοποίησαν άλογα και καμήλες, που τα φορτωμένα ζώα χρειάζονταν τη διαπλάτυση των ημιονικών παλαιών μονοπατιών για να περνούν. Και φυσικά έγιναν λιθοστρώσεις, όπου το έδαφος διατηρούσε νερά και έτσι προέκυψε το λεγόμενο οθωμανικό καλντερίμι, εικ. 1, 2 στη σελ. 6).

Από την Κούλια Άμπλιανης, την κορυφή της Άμπλιανης, με μόνιμη φρουρά οι νέοι κατακτητές Τούρκοι, όπως και οι προηγούμενοι, ελέγχουν πανοραμικά όλο το καλντερίμι από τη χαράδρα Γραβιάς μέχρι την Κακιά Σκάλα για Σάλωνα (Άμφισσα).

Δημιουργούν μόνιμες τουρκικές φρουρές στις εισόδους και στα παρατηρητήρια επικοινωνίας, που εξελίχθηκαν σε χάνια ξεκούρασης οδοιπόρων, περιηγητών, μικροπωλητών, στρατευμάτων, κ.λ. και σε δερβένια, όπως και οι προηγούμενοι κατακτητές, Ρωμαίοι, νεότεροι σταυροφόροι Φράγκοι και μισθοφόροι Λατίνοι. Οι Οθωμανοί διατήρησαν ό,τι αξιολόγησαν θετικό από Ρωμαιο-Βυζαντινούς και Λατίνους για την ασφαλή διέλευση στρατευμάτων.

Τα Δερβένια

Έδωσαν μεγάλη σημασία στα ντερβένια (δερβένια), τοποθετώντας αρχηγούς Δερβετζήδες, γιατί από εκεί περνούσαν όλα τα αγαθά, εκτός τα στρατεύματά τους και έπρεπε να τηρείται σ' αυτές τις κλεισούρες, στενωπούς η τάξη και η ασφάλεια, για αυτό τοποθέτησαν φύλακες Δερβενίων. Αρχικά τοποθέτησαν Τούρκους, μετά αρματολούς (χριστιανούς, ραγιάδες).

Το Ντερβένι της παλιάς Βάριανης πριν τον ανηφορικό δρόμο για το στενό της Άμπλιανης βρίσκεται σε ομαλό έδαφος, με πλούσια νερά, πριν την ανηφόρα για το στενό της Άμπλιανης, ήταν ο πρώτος έλεγχος εντός πλακόστρωτου δρόμου, πριν ο διερχόμενος, ταξιδιώτης, περαστικός, κ.λ. περάσει από το στενό της Άμπλιανης, που εξελίχθηκε και σε σταθμός ξεκούρασης, όπως αναφέρουν σπουδαίοι περιηγητές τον 19ο αι.:

Ο δρόμος στη συνέχεια διέρχεται μέσα στο στενό μιας πορείας πέντε χιλιομέτρων. Δεν είναι όλη η διαδρομή πλακοστρωμένη, γιατί το έδαφος είναι αργιλώδης. Προς το ανατολικό άκρο της διαδρομής υπάρχουν τμήματα πλακόστρωτα από το οθωμανικό καλντερίμι.

Ο Σκοντολός

Στην πορεία συναντάμε την πηγή με άφθονο νερό που λέγεται Σκοντολός. Εκεί υπάρχει ένας διώροφος υδρόμυλος και νεροτριβή που λειτουργούσε ολόκληρο το χρόνο. Σώζεται η τοιχοποιία του...

Κάποιοι άλλοι περιηγητές που πέρασαν, περιγράφουν την αγριότητα του τοπίου μαζί με ξεχωριστή ομορφιά και τον κίνδυνο των ληστών στα χρόνια της τουρκοκρατίας.

Η Άμπλιανη λόγω θέσης αποτέλεσε από ψηλά (1.100μ.) το κεντρικό μάτι για όλους τους κατακτητές, όπως τονίστηκε, πόσο μάλλον τώρα για τους ξεσηκωμένους ραγιάδες. Για αυτό και οι οπλαρχηγοί συντονισμένοι καρτέραγαν και επιτέθηκαν στις τουρκικές στρατιές, που προσπάθησαν να περάσουν αρκετές φορές τη χαράδρα Γραβιάς και το στενό Άμπλιανης για Σάλωνα και αντίστροφα για Γραβιά.

Συναντήσεις και στρατοπεδεύσεις οπλαρχηγών γίνονταν,

όχι μόνο κεντρικά στην Κούλια της Άμπλιανης, αλλά και στην Αργοστόλια δυτικότερα της Άμπλιανης και στο άλλο άνοιγμα μεταξύ Παρνασσού και Γκιώνας στο Σολούμι στην άλλη πλευρά της Άμπλιανης, ανατολικότερα προς το σημερινό 51ο χιλ. του δημόσιου δρόμου Λαμίας -Άμφισσας (διάσελο Άμπλιανης-αυχένας Άμπλιανης).

Τις πληροφορίες για τη συνάντηση στο Σολούμι τις δίνει με γράμμα του (25/8/1824) ο Δ. Σκαλιτζάς, που βρίσκεται στα Σάλωνα προς τον άλλο οπλαρχηγό Σαφάκα της Άμπλιανης, λέγοντάς του, ότι θα συναντηθεί εκεί με τον Γ. Καραϊσκάκη.

Άμπλιανη (1824)

Από την άνοιξη του 1824 το στενό της Άμπλιανης γίνεται κέντρο στρατιωτικών επιχειρήσεων και καθοριστικών γεγονότων για την τύχη του Αγώνα σε μία περίοδο έντονων εμφυλίων πολέμων.

Τον Μάιο του 1824 είναι ο μήνας που δημοσιεύονται τα έξοδα για τον Αγώνα.

Τον Μάρτιο του 1824 το ταμείο Επαρχίας Αθηνών από τα χρηματικά διαθέσιμα του κοινοτικού ταμείου αποκλείει

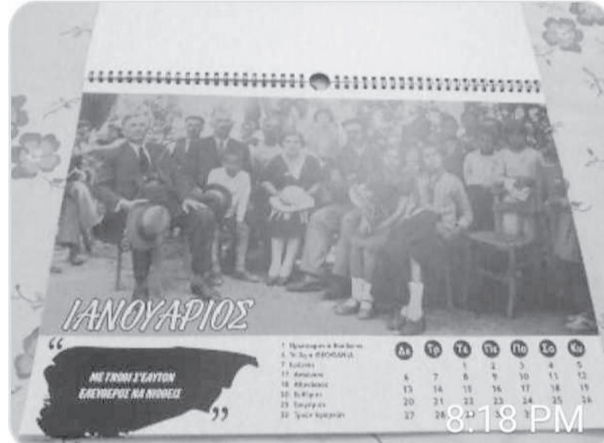
(Συνέχεια στη σελίδα 6)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΝ

- Στις 3 Νοεμβρίου 2024 ο Σύλλογος Γυναικών παρέλασε το ημερολόγιο του έτους 2025 το οποίο εκδίδεται με μεγάλη επιτυχία και βρίσκει πολύ μεγάλη ανταπόκριση στους Καστελλιώτες.

Επισημαίνεται ότι το ημερολόγιο εκδόθηκε με την ευγενή χορηγία των αδελφών Πόπης και Νίκης Ηλιά Μοσχολιού.

Οι φωτογραφίες είναι από το ημερολόγιο του 2025

- Στις 6 Δεκεμβρίου 2024 με πρωτοβουλία της Αντιδημάρχου της Δ.Ε. Γραβιάς Αθηνάς Χριστοδούλου πραγματοποιήθηκε το «άναμμα» του Χριστουγεννιάτικου Δέντρου στη Γραβιά με τη συμμετοχή των Συλλόγων της Δ.Ε. Γραβιάς.

Συμμετείχε ο Σύλλογος Γυναικών Καστελλίων, ο οποίος και μοίρασε χριστουγεννιάτικα δώρα στα παιδιά.

- Στις 12 Δεκεμβρίου 2024 ο Σύλλογος Γυναικών Καστελλίων συμμετείχε στη χριστουγεννιάτικη γιορτή

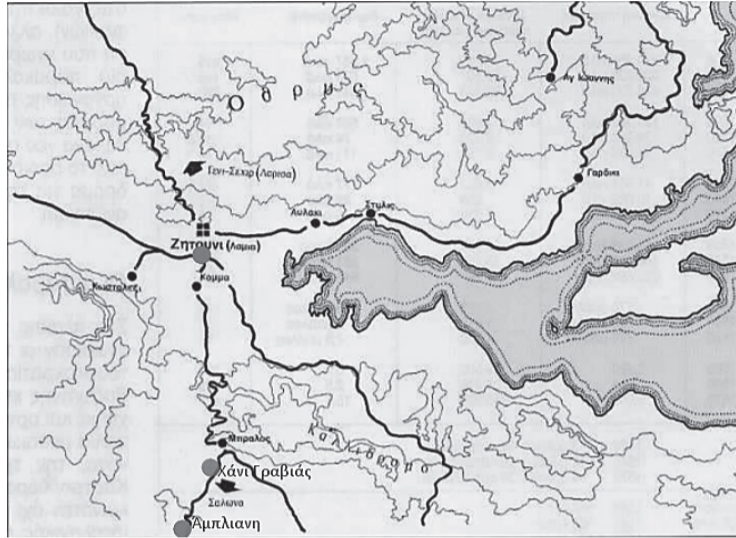
του Βρεφονηπιακού Σταθμού Καστελλίων και μοίρασε χριστουγεννιάτικα δώρα στα παιδιά.

- Στις 22 Δεκεμβρίου 2024 στο χώρο του πρώην Δημοτικού Σχολείου λειτουργήσε το καθιερωμένο από πολλά χρόνια ΒAZAR με μεγάλη επιτυχία και συμμετοχή.

- Στις 2 Φεβρουαρίου 2025 στα γραφεία του Συλλόγου πραγματοποιήθηκε η κοπή της πίτας.

Το ιστορικό στενό της Άμπλιανης στον Αγώνα της Απελευθέρωσης

(Συνέχεια από η σελίδα 5) τον Ανδρούτσο, ενώ ο Γκούρας παίρνει τη μερίδα του λέοντος και προάγεται στο βαθμό του στρατηγού και αρχηγός της Ανατολικής Ρούμελης. Τα ίδια ποσά καταγράφονται και για τους υπόλοιπους μήνες μέχρι τον Ιούλιο του 1824.

ΕΙΚ. 1

Τα νέα φθάνουν στους οπλαρχηγούς που βρίσκονται στα πεδία των μαχών. Ο σπόρος της διχόνοιας έπεσε.

Ο Ανδρούτσος από τον Ιούνιο βρίσκεται στην Άμπλιανη. Έχει μάθει τη βοήθεια από το Ταμείο. Προσπαθεί από εδώ να συσπειρώσει τους οπλαρχηγούς της Ρούμελης, για να διεκδικήσουν από κοινού τη διασφάλιση καλύτερων διαπραγματευτικών όρων απέναντι στην πολιτική της κεντρικής Διοίκησης, που θέλει να ελέγχει τα στρατόπεδα της Ρούμελης και να τα χρηματοδοτεί με τους δικούς της όρους επιρροής.

Οι περισσότεροι, οπλαρχηγοί, ιδιαίτερα εκείνοι της Δυτικής Ρούμελης εύρισκαν ευνοϊκό για τα συμφέροντά τους τη νέα κατάσταση στα διοικητικά των στρατοπέδων.

Οι οπλαρχηγοί της Ανατολικής Ρούμελης, αν και πολλοί απ' αυτούς ήταν αντίθετοι στην επέμβαση των διοικητικών σε στρατεύματα στις επαρχίες τους, δεν έδειχναν την ίδια προθυμία με τον Ανδρούτσο στο να διεκδικήσουν από τη Διοίκηση συμμετοχή στην τοπική εξουσία αποφάσεων. Ο μόνος οπλαρχηγός, που για δικούς του λόγους, έδειχνε την πρόθεση να συμπλεύσει με το σκεπτικό του Ανδρούτσου στη συγκυρία αυτή, ήταν ο Γεώργιος Καραϊσκάκης.

Στις αρχές Ιουλίου 1824 ο Καραϊσκάκης και ο Ανδρούτσος από την Άμπλιανη υπέβαλαν κοινή αναφορά προς τη Διοίκηση με την οποία απαιτούσαν τη στρατιωτική προαγωγή.

Ο σκοπός τους ήταν να πιέσουν τη Διοίκηση να προβεί σε υποχωρήσεις, ώστε να εξασφαλιστούν περισσότερα χρήματα από τα δάνεια για τα στρατόπεδά τους, που η κεντρική διοίκηση το απέφραγε.

Όλοι οι οπλαρχηγοί της Ανατολικής Ρούμελης παραμένουν στο στρατόπεδο της Άμπλιανης όλο αυτό το διάστημα μέχρι τον Σεπτέμβριο του 1824.

Διαφωνία Οδυσσέα Ανδρούτσου

Ο Ανδρούτσος εξακολουθεί να αμφισβητεί τις ενέργειες της κεντρικής εξουσίας, με στόχο να εκβιάσει και να πετύχει ένα συμβιβασμό με καλύτερους όρους για τους άνδρες του στρατοπέδου του. Για την αντιμετώπιση της κα-

τάστασης η κεντρική διοίκηση απέστειλε τον Γ. Βαλτινό στην περιοχή της Άμπλιανης με σκοπό να εξαναγκάσει τους υπόλοιπους οπλαρχηγούς του στρατοπέδου της Άμπλιανης, να κινηθούν εναντίον του Ανδρούτσου και του Καραϊσκάκη, σύμφωνα με το άρθρο Ζ

του ψηφίσματος της συνέλευσης των Σαλώνων (Απρίλιος 1824), που προέβλεπε κανένας στρατιωτικός να μην εμπορή να βάλει τα λεγόμενα καπάκια.

Στις 27 Αυγούστου 1824, έγινε συνέλευση των αρχηγών των ομάδων του επαναστατικού στρατοπέδου της Άμπλιανης, όπου ήταν παρόντες και υπέγραψαν οι: Γιάννης Δουβουνιώτης, Οδυσσεύς Ανδρί-

ΕΙΚ. 2

τζου, Τούσα Ζέρβας, Καραϊσκάκης, Γιώτη Νταγκλής, Κασμάς, Χρήστος Μακρής, Κίτζιος Τζαβέλας, Δήμος Σκαλτζάς, Νάκος Πανουργιά, Γεωργάκης Δράκος και Γεωργάκης Βαλτινός.

Ο Ανδρούτσος δεν επέδειξε καμία διάθεση διαφορετική από τις αποφάσεις της συνέλευσης του Απριλίου του 1824.

Οι οπλαρχηγοί της Ανατολικής Ρούμελης, αυτή τη φορά με τη συμμετοχή και των οπλαρχηγών της Δυτικής Στερεάς, έδειξαν από κοινού προς την κεντρική διοίκηση τη συμμόρφωσή τους στις αποφάσεις της Β' Εθνοσυνέλευσης και το σεβασμό τους προς τη Διοίκηση του Κουντουριώτη.

Δύο μέρες μετά στις 29 Αυγούστου 1824 από τη συνέλευση της Άμπλιανης, ο Ανδρούτσος κατηγορείται, ότι στρεφόταν έμπρακτα ενάντια στους όρους του ψηφίσματος της, ερχόμενος σε συνεννοήσεις με το οθωμανικό στρατόπεδο της Γραβιάς.

Την ίδια στιγμή ο Καραϊσκάκης κινούσε με ενόπλους άντρες για τα Άγραφα, προφανώς, για να χτυ-

πήσει τις δυνάμεις του αντιπάλου του Ράγκου.

Στις 29 Αυγούστου 1824 ο Ανδρούτσος είχε αποστείλει αναφορά προς τη Διοίκηση Κουντουριώτη με την οποία απαιτούσε την καταβολή χρηματικών ποσών από το δάνειο για την πληρωμή των στρατιωτικών μισθών της περσικής εκστρατείας του Ευρίπου (Εύβοια), στα τέλη του 1823, καθώς και τη μισθοδοσία των στρατιωτών του στο στρατόπεδο του Ζεμενού-Βοιωτία.

Η αντίδραση της Διοίκησης στην αναφορά του Ανδρούτσου ήταν άμεση και τον καθιστούσε υπεύθυνο για την παραβίαση των διαταγών της και απαιτούσε απ' αυτόν την γρήγορη συμμόρφωση.

Αρχές του Σεπτεμβρίου του 1824 έρχεται πάλι ο απεσταλμένος της Διοίκησης Γ. Βαλτινός σε Άμπλιανη και Αργοσιλία (Δροσχωρί-Κολοβάτα Φωκίδας) κοντά σε Άμπλιανη, για να τελειώσει το θέμα.

Σ' αυτή τη συνάντηση ο Ανδρούτσος δεν δείχνει ότι έχει αντιδοικητική συμπεριφορά προς τη Διοίκηση, έγραψε ο Βαλτινός στη Διοίκηση του.

Η νικηφόρα μάχη

Τα παραπάνω γεγονότα που διαδραματίστηκαν στην Άμπλιανη Βάριανης, ήταν καθοριστικά για τον Αγώνα. Επακολούθησε ως γνωστόν η νικηφόρα μάχη στις 14 Ιουλίου 1824 στο στενό της

τα πρόλαβαν, το 1822 και να τον αφορίσουν.

Στο διχασμό συνέβαλε και το 1ο δάνειο των 800.000 λιρών στις 9 Φεβρουαρίου 1824 με αγγλικό τραπεζικό όκο. Μίζες και σπατάλες δεν άφησαν παρά μόνο ένα μικρό μέρος 298.000 λιρών να φτάσει στα δημόσια ταμεία, που και αυτά μοιράστηκαν δυσανάλογα, ενισχύοντας ακόμη τον σπόρο του εμφυλίου μεταξύ Αγωνιστών.

Μεταξύ Ιουνίου 1824 και Φεβρουαρίου 1825 η Κυβέρνηση πλήρωνε μισθούς για 15.000 άνδρες, που κατανέμονταν: Δυτική Ελλάδα, 3.000, Κεντρική και Ανατολική Ελλάδα, 5.000 και Μοριάς, 7.000. Ο μηνιαίος μισθός των στρατιωτικών ήταν τρία τάλιρα (και τάλληρα, αντιστοιχούν σε 45 γρόσια=πιάστρα). Για καθημερινή τροφή έπαιρναν δυόμιση λίβρες αλεύρι (1κιλό) ή μιάμιση λίβρα παξιμάδι. Αλλά οι δαπάνες πολλαπλασιάζονταν εξ αιτίας του μεγάλου αριθμού των στρατηγών, αντιστρατήγων, χιλιάρχων και καπεταναίων. Από τις 45.000 τάλιρα που χρειαζόνταν για μισθοδοσία του στρατεύματος, 10.000 προορίζονταν για τους αξιωματικούς.

Τα γεγονότα δεν σταματούν το 1824 γύρω από το καλύτεριμι: Χαράδρα Γραβιάς - Στενό Άμπλιανης - Κακιά Σκάλα, ούτε μόλις τότε άρχισαν, Κλέφτες και Αρματολοί άνοιξαν πρώτοι τον δρόμο της εξέγερσης από τα πρώτα λημέρια του Παρνασσού-Γκιώνας.

Χάνι Γραβιάς, Ταμπούρια χαράδρας Γραβιάς, Πανάσσαρη Γραβιάς, Διπλοπίτα(ες), κ.λ. είναι κοντινές τοποθεσίες με θέαση από Άμπλιανη, που έγιναν μάχες

και συμπλοκές (φυσικά και η νικηφόρος μάχη της Άμπλιανης), αρκετές φορές για να αντικόψουν τους Τούρκους να περάσουν τα στενά της χαράδρας Γραβιάς και το στενό της Άμπλιανης, γεγονός που βοήθησαν τον μεγάλο Αγώνα της Ελευθερίας.

Διώξιμο των Τούρκων από τα Σάλωνα

Αρχές Νοεμβρίου του 1828 ακολουθούν δυο νίκες και το διώξιμο των Τούρκων από τα Σάλωνα. Στην Τοπόλια (Ελαιώνα) Φωκίδας η πρώτη, όπου οι Τούρκοι απωθούνται με σοβαρές απώλειες. Το ίδιο και στην Κακιά Σκάλα (9/11/1828, θέση Κακόβρυση), αλλά κάποιοι πρόλαβαν και κλείστηκαν στο κάστρο των Σαλώνων. Οι δε Τούρκοι που ήρθαν επιτιθέμενοι προς την Άμπλιανη, πρόλαβαν και έφυγαν και κλείστηκαν και αυτοί στο κάστρο των Σαλώνων.

Στις 17/11/1828 το κάστρο Σαλώνων παραδίδεται οριστικά στους Έλληνες μαζί και η Παρνασσίδα με τα στενά Γραβιάς-Άμπλιανης-Κακιάς Σκάλας.

Τα στενά Άμπλιανης της ανατολικής Ρούμελης (ανατολικής Χέρσου Ελλάδος) στα νεότερα χρόνια, στον Αγώνα του '21 δεν έχουν τιμηθεί ιστορικά για τη στρατηγική τους θέση και προσφορά συνολικά στον Αγώνα προς τιμή των Αγωνιστών φύλαξης και του κλεφτοπόλεμου φθοράς εντός των στενών της Άμπλιανης - χαράδρας Γραβιάς από τη γέννηση του κλεφταρματολισμού, εξαίρεση η Μάχη της Άμπλιανης, που τιμάται στις 14 Ιουλίου.

Καρανάσιος Γεώργιος - gkaranasios24@gmail.com

ΤΟ ΝΕΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΣΥΜΠΟΛΙΤΗ ΜΑΣ Γ. ΚΑΡΑΝΑΣΙΟΥ

Τις προσεχείς μέρες θα κυκλοφορήσει το βιβλίο του Γεώργιου Χαρ. Καρανάσιου με τίτλο: «Ο ΔΩΡΙΚΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΕΝΑ ΓΡΑΒΙΑΣ - ΑΜΠΛΙΑΝΗΣ από τις εκδόσεις Κ. & Μ. Σταμούλη».

Η Οδός «Μπράλος – Άμφισσα»

«...Αποτελεί μια τεράστια νίκη της Φωκίδας η υλοποίηση του οδικού τμήματος «Μπράλος – Άμφισσας». Για πρώτη φορά η κοινωνία και οι φορείς τόσο του νομού μας, όσο και των όμορων νομών συμπορεύτηκαν για τη διεκδίκηση ενός

και η επέκταση της προβλήτας του Λιμένα Ιτέας.

Εξοικονόμηση σε χιλιόμετρα

Ο Νέος δρόμος θα μειώσει την απόσταση μεταξύ Λαμίας - Πάτρας από 185 χλμ. σε 160 χλμ. (25 χιλ. λιγότερο) και εφό-

μένη ανάντη από τις εγκαταστάσεις του 51' - Vagonetto, ενώ στην συνέχεια χωροθετείται κατάντη του μνημείου της Άμπλιανης, περνά μπροστά στις εγκαταστάσεις του χώρου υγειονομικής ταφής (Χ.Υ.Τ.Υ.) και μπροστά από τις εγκαταστάσεις των γραφείων της Δελφοί-Δίστομο (κατάντη της Τοπόλιας-Ελαιώνα), παρακάμπει την μεγάλη στροφή της Τοπόλιας και βγαίνει στην ευθεία που οδηγεί στον πρώτο κόμβο της Άμφισσας.

Έχει δημοπρατηθεί ως μελετοκατασκευή, ώστε να μπορεί να προσαρμόζεται η εργολαβία, στα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής. Το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Αύγουστο του 2027.

Το τμήμα παράκαμψη Γραβιάς 2,5 χλμ. θεωρείται ολοκληρωμένο και δεν αλλάζει χάραξη.

Τα 5 χιλιόμετρα που χρηματοδοτούνται από την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και υλοποιούνται από το Υπουργείο Υποδομών έχουν τελικό προϋπολογισμό 12,850 εκ και 650.000 η προαίρεση του κόμβου. Ξεκινούν από το τέλος παράκαμψη Γραβιάς, βελτιώνουν κατά πολύ την υφιστάμενη χάραξη, και δημιουργούν νέο κόμβο στη Βάργιανη. Στη συνέχεια ακολουθούν νέα χάραξη και παρακάμπουν την μεγάλη στροφή πριν το 51', όπου εκεί υπάρχει η προαίρεση ισόπεδου κόμβου. Στο σημείο αυτό ξεκινά το πρώτο τούνελ της μεγάλης εργολαβίας. Ο ισόπεδος κόμβος μεταλλείων βωξίτη είναι με προαίρεση διότι είχε μελετηθεί το 2014-2019, τότε που δεν είχε ακόμα εξασφαλιστεί η χρηματοδότηση του μεγάλου τμήματος.

Προβλέπεται μεταξύ άλλων η διαπλάτυνση του οδοστρώματος από τα 6,50μ. -7,00μ. περίπου που είναι σήμερα, στα 11,00μ. με μία λωρίδα κυκλοφορίας και λωρίδα πολλαπλών χρήσεων σε κάθε κατεύθυνση, πρόσθετη λωρίδα βραδυπορίας στην ανωφέρεια, από τον κόμβο της Βάργιανης μέχρι το πέρας του υπό κατασκευή τμήματος, επίχυμα συνολικού μήκους 121,50 m μετά τον κόμβο της Βάργιανης, καθώς και η κατασκευή των λοιπών συνοδών έργων. Προβλέπεται επίσης η κατασκευή έξι τοίχων αντιστήριξης, τριών κιβωτωειδών και τεσσάρων σωληνωτών οχετών.

Πρόκειται για εξαιρετικά δύσκολη περιοχή όπου παρατηρούνται καταπτώσεις υλικών από τα σχεδόν κατακόρυφα ανάντη πρανή.

Από την κατάντη μεριά υπάρχει το ποτάμι του Στενορέματος. Ενώ δεν υπάρχει άλλο δίκτυο παράκαμψης της κίνησης κατά την φάση της κατασκευής.

Το έργο έχει ξεκινήσει και υλοποιείται με ταχύτατους ρυθμούς, ενώ η χρηματοδότηση πέρασε γέφυρα στο καινούργιο ΕΣΠΑ 2021-2027. Το τμήμα των 5 χιλιομέτρων έχει χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης λιγότερο από 2 χρόνια.

Ακολουθείται νέα χάραξη για την αποφυγή διαδοχικών κλειστών στροφών

Κόμβος Γραβιάς

Κόμβος Γραβιάς τοίχος αντιστήριξης

τόσο σημαντικού έργου...». (Απόσπασμα από εισήγηση σε ημερίδα για τον οδικό άξονα «Μπράλος – Άμφισσα» της αρχιτέκτονας και Περιφερειακής Συμβούλου ΠΕ Φωκίδας Πέγκης Αραβαντινού - Τζε». Λόγω μεγάλου ενδιαφέροντος του οδικού αυτού άξονα που αφορά και το χωριό μας δημοσιεύουμε παρακάτω όλη την εισήγηση την οποία δανειστήκαμε από την Τοπική Εφημερίδα της Άμφισσας «Εν Δελφοί».

Ο άξονας Λαμία – Ιτέα – Αντίρριο
Ο άξονας Θερμοπύλες – Αντίρριο (Λαμία – Ιτέα – Αντίρριο), είναι κομμάτι του Διευρωπαϊκού Άξονα Ε65 που ενώνει τη Νότια Ευρώπη και έχει καταταχθεί στο Δευτερεύον Εθνικό Οδικό Δίκτυο (ΦΕΚ30Α/19-1-1996). Η οδός, έχει χαρακτήρα σύνδεσης, ευρισκόμενη στο σύνολο του μήκους της εκτός σχεδίου (υπεραστική οδός). Συνδέει το νομό Φθιώτιδας με τους νομούς Φωκίδας και Αιτωλοακαρνανίας, παρακάμπτοντας τους οικισμούς από τους οποίους διέρχεται.

Η σημασία του άξονα για την χώρα είναι σημαντική.
• Η κατασκευή του Ολοκληρώνει το Βασικό Οδικό Δίκτυο της Χώρας.
• Αποτελεί το συνδετήριο άξονα μεταξύ των αυτοκινητοδρόμων ΠΑΘΕ και Ε65 (στην περιοχή του Μαλιακού) με την Ιόνια Οδό (στο Αντίρριο).
• Ενώνει την Γέφυρα Ρίου Αντιρρίου και κατά επέκταση την Ολυμπία Οδό.
• Ενώνει το Ιόνιο με το Αιγαίο Πέλαγος.
• Ενώνει τα Λιμάνια Θεσσαλονίκη, Βόλου, Στυλίδας, Αγίου Κωνσταντίνου, Ιτέας και Πάτρας. Αναβαθμίζοντας πάρα πολύ το λιμάνι της Ιτέας, σε σημαντικό λιμενικό κόμβο. Σε αυτό βοηθάει πάρα πολύ ότι ξεκίνησε και η εκβάθυνση

σον ο σχεδιασμός έχει λάβει μέση ταχύτητα κίνηση 80 χλ./ώρα, θα μειώσει την διαδρομή χρονικά από 3 ώρες, στις 2 ώρες (με μέση ταχύτητα 80 χλ./ώρα).

Ο άξονας χωρίζεται σε:

- Λαμία-Μπράλος που δεν αλλάζει η χάραξη διότι θεωρείται καλή

- Μπράλος-Άμφισσα 32,5 χλμ, το τμήμα αυτό έχει δημοπρατηθεί και υλοποιείται

- Άμφισσα-Ιτέα δεν αλλάζει η χάραξη (με προαίρεση για τον περιφερειακό Ιτέας)

- Ιτέα-Άγιος Νικόλαος που υπάρχουν ώριμες μελέτες και έχει πλήρη περιβαλλοντική αδειοδότηση. Υπολείπονται κάποιες λίγες μελέτες τεχνικών (κατασκευαστικές λεπτομέρειες σιράγγων, γεφυρών κτλ)

- Άγιος Νικόλαος-Αντίρριο, σε αυτό το τμήμα δεν υπάρχει ούτε χάραξη. Άμεσα θα πρέπει να προκηρυχθούν οι προκαταρκτικές και οριστικές μελέτες του τμήματος αυτού.

Ενταγμένο, Δημοπρατημένο και Συμβασιολογημένο είναι το τμήμα Μπράλος-Άμφισσα 32,5 χλμ.

Τα 25 χιλιόμετρα ΝΕΑΣ ΧΑΡΑΞΗΣ έχουν προϋπολογισμό 262 εκ. ευρώ, χρηματοδοτούνται και υλοποιούνται από το Υπουργείο Υποδομών. Αφορά δύο τμήματα το κομμάτι α) Μπράλος - Αρχή παράκαμψης Γραβιάς και β) Ισόπεδος Κόμβος Μεταλλείων Βωξίτη - Άμφισσα. Σε αυτά τα κομμάτια προβλέπεται κυρίως, η κατασκευή δύο σιράγγων, 2,5 χλμ. η κάθε μία, 7 γεφυρών και 6 ισόπεδων κόμβων. Η διατομή του δρόμου είναι δίχρηνη 11μ. ασφαλτικού, διατομή τύπου β2σ σύμφωνα με τις ΟΜΟΔ-Γ, ενώ σε ανωφέρειες και κατωφέρειες προστίθεται και τρίτη λωρίδα. Για τις σιράγγες προβλέπονται 4 λωρίδες.

Σε γενικές γραμμές η χάραξη αρχικά είναι χωροθετη-

ΑΠΟ ΤΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

ΠΑΡΑΓΚΩΜΙΑ

[Διάλεξη που δόθηκε σε συνεστιάση του Συλλόγου μας στο Εστιατόριο «ΠΑΝΘΕΟΝ» (Πανεπιστημίου) την 23-5-1967 και επαναλήφθηκε από γενική απαίτηση και δύο φορές στο χωριό] ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Το παραπάνω κείμενο της διάλεξης περιλαμβάνεται και στο υπό έκδοση βιβλίο «ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΣΤΕΛΜΙΩΝ» του Δημήτρη Χρ. Χαλασσά με επιμέλεια του Βαγγέλη Κωτσίκη.

Αγαπητές Συμπολίτισσες, Αγαπητοί Συμπολίτες,

Απαραίτητος ο χαιρετισμός για τα συμπόσια, που με τόση επιτυχία καθιέρωσε ο Πρόεδρος μας και που μας έδωσε την εικόνα τους από την αρχαία τους μορφή μέχρι τη μεσαιωνική.

Βέβαια υπάρχουν και συμπόσια της κλεφτουριάς. Και μεταγενέστερα τα σγιαφέτια. Μα γι' αυτά άλλη φορά.

Ως θέμα σήμερα διαλέξαμε τα παραγκώμια. Θα διαρωτηθείτε, τι μπορεί να ειπεί κανείς για τα παραγκώμια. Κι όμως μεγάλη η σημασία τους, αφού κατά 80% τα επώνυμα μας τα χρωστάμε στα παραγκώμια οι περισσότεροι, που κατέληξαν ν' αφομοιωθούν τόσο πολύ και να παραμείνουν.

Δuo λόγια βέβαια είναι απαραίτητα για το επώνυμο.

Είναι το πρόσθετο όνομα που παίρνουν τα άτομα προς δήλωση της οικογενειακής τους καταγωγής, με παρένθεση του πατρώνυμου, π.χ. «Γεώργιος Ιωάννου Μακρής».

Δεν είναι μόνο συνήθεια ελληνική, αλλά παλαιότατη συνήθεια όλων των λαών και όλων των πολιτισμών της γης.

Στην αρχή βεβαίως τα επώνυμα δεν είχαν μεγάλη σημασία. Αλλά η δημιουργία κυρίως της οικογένειας και των γεννών-φαιριών, άρχισε να συνδημιουργεί την ανάγκη του οικογενειακού επωνύμου, ιδίως μεταξύ των επιφανών γενών.

Στον Όμηρο έχουμε τους γνωστούς μας Ατρείδες, τους Αιακίδες κλπ.

Από το 510 π.Χ. και εντεύθεν στην Αρχαία Ελλάδα, άρχισε η δημιουργία ακριβέστερου προσδιορισμού. Οι άνθρωποι έθεταν το όνομά τους, το πατρώνυμό τους και το δηλωτικό του τόπου καταγωγής των:

Θουκυδίδης - Ολόρου - Αλιμούνδιος

Σωκράτης - Σωφρονίσκου - Αλωπεκίθην

Δημοσθένης - Δημοσθένους - Παιανεύς

Και οι Ρωμαίοι είχαν τη συνήθεια του επωνύμου. Τα ονόματα προσαγορεύονταν με το κύριο όνομα, με το όνομα του γένους και με το όνομα της οικογενείας τους Caius - Mucius - Scaevola

Η ίδια συνήθεια επικράτησε και κατά τους μεταχριστιανικούς χρόνους και στο Βυζάντιο. Κατ' αρχάς τίθεται το κύριο όνομα και ακολουθεί το όνομα του πατέρα. Ακολουθώ όμως μετά τον 8° αιώνα συνηθίζεται περισσότερο η παράθεση του παρωνύμιου του παραγκωμιού.

Ταυτοχρόνως ορισμένα των παρωνύμιων τούτων καταλήγουν επώνυμα, ιδία στη στρατιωτική και οικονομική ολιγαρχία: Παλαιολόγοι - Κομνηνοί - Χρυσολωράδες - Λασκαράδες κλπ.

Στην Τουρκοκρατία και την Νεότερη Ελλάδα έχουμε όνομα, επώνυμο και πατρώνυμο.

Τα επώνυμα μας κατά 80% προέρχονται από παρωνύμια, δηλαδή από τα παραγκώμια.

Τι είναι πρώτα απ' όλα τα παραγκώμια;

Το λέει η λέξη:

Παρά-εγκώμιον. Εγκώμιο είναι ο ύμνος, ο έπαινος. Παραγκώμιον είναι το παραλλήλως βαίνον. Έχει την έννοια του αντί. Συνήθως σκωπτικό. Ειρωνεία και γελοιοποίηση οποιασδήποτε σοβαρής κατάστασης. Χωρίς κακία.

Το λένε και παρανόμι (παράνομα) σε άλλα μέρη. Δηλαδή παρατίτλιο, όπως το ετυμολογούν. Σε μας έχει μείνει παραγκώμι.

Πώς βγαίνουν τα παραγκώμια και τι είδους είναι, πώς λέγονται και γιατί λέγονται;

Χρειάζεται κι εδώ έμπνευση. Για να μείνει ένα παραγκώμι, χρειάζεται να είναι εύχρηστο-γρήγορο-χαρακτηριστικό-μονολεκτικό. Να αποδίδει τον προσονομαζόμενο με μια λέξη.

Multum in parvo.

Εδώ το δωρικό πνεύμα του τόπου μας έχει κάνει θαύματα λιτότητας και ευστοχίας. Με μια λέξη χαρακτηρίζεται όχι απλώς το άτομο, αλλά μένει και αντικαθιστά σίγουρα πολλές φορές το επώνυμο. Η δε ευχρησία είναι τόση, που στο τέλος, όταν μας προσαγορεύσουν το άτομο με το πραγματικό του επώνυμο, ψάχνουμε να βρούμε ποιος είναι.

Και στο σημείο αυτό έρχεται η συνήθεια των παραγκωμιών, να επιβεβαιώσει την απ' ευθείας καταγωγή μας από τους αρχαίους.

Τίποτε δεν έχει αλλάξει. Ό,τι γινόταν τότε, γίνεται και συνεχίζει να γίνεται ως τις μέρες μας.

Στον Όμηρο κόμη στην αρχή του ελλητισμού, ξεκινάμε με παραγκώμια.

Ο Αχιλλεύς προσονομάζεται ωκύπους-ξεφτέρι.

Ο Οδυσσεύς, ο γιος του Λαέρτη, παρωνομάζεται πολυμήχανος. Σε να λέγαμε σήμερα ανεμοβολιός.

Ο Περικλής προσονομάζεται όχι του Ξανθίππου (δηλαδή του πατέρα του), αλλά Ολύμπιος, γιατί άστραφτε και βρόνταε. Καπνιάς. Ο Αριστείδης προσονομάζεται δικαίος (καλούτσικος). Ένας των στρατηγών του Ξενοφώντος Σίσυφος. Αεικίνητος.

Τακατικός.

Αλλά και ο Διογένης ο Συνοπέυς, προσονομάζεται «Ο Κύων».

Κικέρων. Cicer...eris = Ρεβύθι. Εκεί όμως, αν γίνεται πλέον η κατάχρηση του παραγκωμιού είναι τα μεταχριστιανικά χρόνια.

Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος
Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος
Άγιος Ιωάννης ο Καλοκτένης
Παναγία η Δέσποινα - Η Πλατυτέρα - Η Γλυκάστρια - Η Γρηγορούσα - Η Γλυκοφιλούσα - Η Παντάνασσα κλπ.

Αν πείτε για τους αυτοκράτορες εκεί πλέον είναι εμφανές ότι γινόταν ό,τι γίνεται και σήμερα.

Λέων ο Θράξ - Αναστάσιος ο Δίκτορος - Κωνσταντίνος ο Πρωγανός - Λέων Ίσαυρος - Κωνσταντίνος ο Πορφυρογέννητος - Κωνσταντίνος ο Κοπρώνυμος ή Καβαλίνος - Λέων ο Αρμένιος - Λέων ο Σοφός - Ρωμανός Λεκαππνός - Μιχαήλ Παφλαγών - Μιχαήλ Καλαφάτης - Κωνσταντίνος Μονομάχος - Μιχαήλ Σαρακηνός - Βασίλειος Βουλγαροκτόνος - Ρινότμητος - Ραγκαβές.

Όπως βλέπετε το σκωπτικό

(Συνέχεια στη σελίδα 8)

ΤΑ ΚΑΣΤΕΛΜΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΛΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΟΔΗ

Μια από τις 11 ιστορίες που περιλαμβάνονται στο βιβλίο «Μπουκιά και ...ταξίδι» που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Δίφωνο.

Ιστορίες Κώστας Στοφόρος - Συνταγές Νίκος Κουλούσιος - Εικόνες Ελεάνα Μάρκου

Η φέτα του Ευθύμη

«Τρομάζοντας τότε κι εμείς, βρεθήκαμε στο βάθος της σπηλιάς εκείνος μπάζει τα παχιά του ζώα στο μεγάλο σπήλαιο, όλα που θ' άρμεγε, αφήνοντας απέξω μόνο τα σερνικά, κριάρια και τραγιά, στην άπλα της βαθιάς αυλής. Έπειτα φράζει το άνοιγμα, ψηλά σηκώνοντας τεράστιο λίθο και βαρύ — αμάξια είκοσι δύο γερά, τετράτροχα δεν θα μπορούσαν καν να τον κοινήσουν απ' τον τόπο του — τόσος ο θράχος ο τραχύς που σφράγισε τη θύρα της σπηλιάς. Ύστερα γονατίζοντας πήρε να αρμέγει πρόβατα και γίδια που βελάζουν, όλα με τη σειρά, βάζοντας κάτω από τη μάνα τους και τα μικρά, για να βυζάζουν.»

Μετά μαζεύοντας πυκνώνει το μισό λευκό τους γάλα γρήγορα, και το αποθέτει σε πλεχτά πανέρια· το άλλο μισό το κένωσε» σε κάδους, να 'χει να πίνει παίρνοντας, σαν θα δειπνούσε.»

(Ομήρου, Οδύσεια, ραψωδία ι, στ.237-249, μετάφραση ΔΝ Μαρωνίτη)

Ο δάσκαλος τους είπε πως αυτή ήταν η πρώτη φορά που αναφερόταν ο τρόπος που φτιάχνεται το τυρί. Υπήρχαν πολλά ακόμη στην Οδύσεια κι ο Ευθύμης που καταγόταν από ένα χωριό της Γκιώνας ήταν σα να γυρούσε πίσω στο μαντρί του παππού, ψηλά κάτω από την δεύτερη ψηλότερη κορυφή του βουνού.

Δεν είχε σπηλιά ο παππούς σαν τον Κύκλωπα Πολύφημο και όποιον ξένο περνούσε δεν τον ...έτρωγε, αλλά τον φιλοξενούσε εκεί στα ψηλά βουνά.

Ο παππούς έφτιαχνε την καλύτερη φέτα του πλανήτη. Μακάρι να είχε την τέχνη του. Είχε δεκάδες γίδια και πρόβατα κι όμως τα ήξερε ένα -ένα. Τους είχε φτιάξει και κουδούνια με κεντήματα στο περιλαίμιο. Από μακριά τα άκουγες κι ήταν η πιο ωραία μουσική.

Είχε μείνει και βράδυ ο Ευθύμης. Κι είχε ένα κρύο... "Όμως έβλεπες όλα τα αστέρια του ουρανού. Ήθελε να γίνει τσοπάνος ή αστρονόμος. Δεν είχε αποφασίσει ακόμα. Όταν θα πήγαινε στο Γυμνάσιο σε λίγα χρόνια, θα έπαιρνε τις αποφάσεις του.

Προς το παρόν περίμενε να τελειώσει το σχολείο, να έρθει το καλοκαίρι και να πάνε στο χωριό. Αυτή τη φορά θα έμενε πιο πολλές μέρες στη σπάνη. Του το είχαν υποσχεθεί. Θα πήγαινε και κοντά

στα πρόβατα με τον βοσκό.

Πως θυμάται εκείνη τη ντοματοσαλάτα με τη φέτα του παππού στη μικρή καλύβα

Γράφει ο Κώστας Στοφόρος

στη Γκιώνα. Όχι πως ήταν άσχημα και τα παϊδάκια! Μόνο που τα λυπόταν τα καημένα τα ζώα.

Έτσι κι αλλιώς αυτός για το τυρί τρελαινόταν. Μπορούσε να φάει ακόμη κι ένα κιλό μόνος του.

-Εσύ θα με καταστρέψεις, έλεγε ο παππούς, βγάζοντας από το κιούπι τα κομμάτια με το τυρί, το ένα πίσω από το άλλο. Φάε και λίγο ψωμί!

Στην Αθήνα δεν του άρεσε και τόσο η φέτα. Κι ακόμη λιγότερο αυτό το «λευκό τυρί» που αγόραζε η μαμά «για οικονομία» -όπως έλεγε.

-Δεν τρώγεται έλεγε ο μπαμπάς

-Δεν είναι φέτα αυτό! Συμπλήρωνε ο Ευθύμης

-Οι αρχαίοι κορόιδευαν όσους έτρωναν τυρί από αγελαδινό γάλα και τους έλεγαν υποτιμητικά «βουτυροφάγους», έλεγε ο μπαμπάς.

Κι η μαμά του αποφάσιζε να φτιάξει μια χορτόπιτα και να το βάλει εκεί. Μαζί με τα χόρτα και τα μυρωδικά ούτε που θα καταλάβαιναν τη διαφορά οι δυο φετοφάγοι της

-Φαντάσου τι αγώνας έγινε για να μη λένε φέτα αυτό το κατασκευάσμα, εξηγούσε ο μπαμπάς του στον Ευθύμη λέγοντας πως κάτι χώρες όπως η Δανία -να είναι δυνατόν- θέλανε αυτό λευκό πράγμα να το ονομάζουν «φέτα». Ευτυχώς δεν τους πέρασε, αλλά δεν το βάζουν κάτω!

-Αμα στείλει ο παππούς έναν ντενεκέ τυρί σε αυτούς που αποφασίζουν και δοκιμάζουν, τότε θα καταλάβουν τι είναι φέτα και θα τελειώσει η υπόθεση, βρήκε τη λύση ο Ευθύμης.

-Μου φαίνεται πως έχεις δίκιο. Όσα λόγια και να πει κανείς, αν δεν δοκιμάσει, δεν μπορεί να καταλάβει

-Ο δάσκαλος μας είπε πως στο Βυζάντιο λεγόταν «πρόσφατος τυρός» και πως το όνομα φέτα είναι ιταλικό και γραφόταν με δυο «τ». Το έλεγαν έτσι επειδή κοβόταν σε φέτες για να το βάλουν στα βαρέλια.

-Μπράβο στον δάσκαλο! Καλά σας τα είπε. Κι εγώ αυτό έχω διαβάσει. Φαίνεται πως στέλναμε μπόλικη φέτα στους Ιταλούς. Αυτοί ξέρουν από καλά προϊόντα!

-Παγωτά, μακαρόνια, πίτσα και το δεύτερο καλύτερο τυρί μετά τη φέτα, η παρμεζάνα, συμφώνησε ο Ευθύμης.

-Μου έγινες γευσισγνώστης βλέπω!

-Λέω να συνδυάσουμε Ελλάδα και Ιταλία και να φτιάξουμε μια πίτσα με φέτα. Και

φυσικά μετά να φάμε και Ιταλικό παγωτό

-Να δω ποιος θα φάει τη χορτόπιτα της μαμάς με το λευκό τυρί, είπε ο μπαμπάς που είχε πάρει είδηση το «κόλλο» της.

-Μάλλον μόνη της! Απάτησε ο Ευθύμης.

Συνταγή από τον Νίκο Κουλούσια

Μπουγιουρντί με φέτα

1 ολόκληρο κομμάτι τυρί φέτα

1 ώριμη ντομάτα

1/2 κρεμμύδι
1 πιπεριά φλωρίνης
4 κ.σουλ. ελαιόλαδο
1 κ.γλ. ξερή ρίγανη
1 κ.γλ. πάπρικα

Εκτέλεση

Για να ετοιμάσετε αυτό το πεντανόστιμο μπουγιουρντί με φέτα, ξεκινήστε ετοιμάζοντας τα λαχανικά σας. Ξεφλούδιστε την ντομάτα και κόψτε σε καρέ. Κόψτε την πιπεριά φλωρίνης, την καλύτερη πιπεριά και το κρεμμύδι σε ροδέλες.

Τοποθετήστε τη φέτα πάνω σε αντικολητικό χαρτί ψησίματος και από κάτω βάλτε αλουμινοχαρτο. Προσθέστε τα λαχανικά, το ελαιόλαδο και πασπαλίστε με μπόλικη ρίγανη και πάπρικα.

Τυλίξτε το αλουμινοχαρτο ώστε να θωρακίσει τη φέτα. Ψήστε σε προθερμασμένο φούρνο στους 180°C για περίπου 15-20 λεπτά μέχρι να λιώσει η φέτα και να μαλακώσουν τα λαχανικά.

ΑΠΟ ΤΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

(Συνέχεια από τη σελίδα 7)

πνεύμα δε λείπει.

Κληροδοτήθηκε μέσα στους αιώνες, πέρασε στο Βυζάντιο την Φραγκοκρατία, την Τουρκοκρατία και έφτασε ως τις μέρες μας. Πολλοί απ' τους ήρωες της Ελληνικής Επανάστασης, πέρασαν στην ιστορία με τα παραγκώματά τους.

Κολοκοτρώνης, ο γέρος του Μοριά - Καραϊσκάκης, ο γιος της Καλογριάς - ο Ανδρέας Βώκος, ως Μιαούλης - ο Οδυσσεύς Βερούτης ως Ανδρούτσος - ο Αθανάσιος Μασσαβέττας, ως Διάκος και τόσο άλλοι.

Τα κίνητρα τα ίδια.

Οι τρόποι οι ίδιοι.

Ποιοι είναι αυτοί που τα βγάζουν; Πώς βγαίνουν;

Κατ' αρχήν έχουν την ίδια αρχή με τα δημοτικά τραγούδια. Δηλαδή ένα άτομο, το προικισμένο με τη θμωσοφία με την εξυπνάδα ή με την οξύτητα ή με το δεικτικό πνεύμα, δίνει το χαρακτηρισμό. Όταν πετύχει τον επαναλαμβάνουν οι άλλοι. Καθιερώνεται.

Στο χωριό μας τέτοια πνεύματα παραγκωμάρηδες υπήρξαν ο Ταραθμίνιος, η Κυριαζομαρία, ο Γκόιανος, ο Μυλιορδοβασιλης, ο Χαμηλογιώργης και άλλοι.

Αλλά ας επανέλθουμε πάλι στα παραγκώματά του χωριού μας. Όλους μάς παραγκωμάζουν. Ζητώ συγγνώμη, γιατί πολλές φορές τα παραγκώματά εκφράζουν ελαττώματα και θίγουν οικογένειες και άτομα.

Συγγενείς είμαστε όλοι.

Αλλά έτσι γνωρίζομαστε καλύτερα. Γνώθι σ' αυτόν.

Η κατάταξη των παραγκωμιών του χωριού μας έγινε με κάποια αυθαιρεσία από μένα. Ας μου τη συγχωρήσετε.

1. Συνοικιακά - Γειτονικά

Λυκοραχίσιοι - Αγιοργιώτες - Χλωμίσιοι - Μερμυγκιαρίσιοι - Μακρέικα - Βελλιέικα - Κοτσιμπέικα - Κυριαζέικα - Μπουσανέικα - Παλευροέικα - Τσακρέικα - Μπαλέικα - Λασπέικα

2. Οικογενειακά - Ατομικά

Κουσουραίοι - Μπαλαίοι - Κατσουραίοι - Τσιραίοι - Κολιοταίοι - Παλιουραίοι - Μπουσαναίοι - Μυλλιορδαίοι - Κουρελαίοι - Σκαλιτζαίοι - Πονηραίοι - Κοταίοι - Γκουταίοι - Παχαιοί - Λασπαιοί.

3. Πατριδονυμικά

Σκορδανιώτης - Κραββαρίτης - Κανιανίτης - Σεγδίτσας - Κολοβάτας

4. Επαγγελματικά

Μαραγκός - Σαμαράς - Πεταλωτής - Παππάς - Καλατζής - Καρεκλάς - Ψάλτης - Δάσκαλος - Σακκάς - Τομαράς

5. Ανδρικά - Γυναικεία σύνθετα

Μαραγκοπαναγιώτης

Μαραγκαντώνης

Μαραγκογιώργης

Μαραγκονικολάκης

Καλατζογιώργος

Δασκαλογιώργος

Παπαδόγιαννος

Παπαδογιώργος

Παπαηλιούσα

Σαμαρού

Καρεκλού

Καλατζομαρία

Μαραγκολένη

Δασκαλοπαναγιώ

Σακκολένη

Σακκοβασιλω

6. Υποκοριστικά - Μεγενθυντικά

α) Ονόματα

Γιαννούλας

Χαρλαμάκης

Αντριγιούλας

Κωστούλας

Γιαννακούλας

Παναϊτάκης

Αντρίτσος

Αδαμούλας

Πανουργιούλας

Δημητρουλάς

Βασιλάκης

Γιωργουλάκος

Θυμιάκος

Παναϊτάρας

Λιάρος

Στυλιάρης

Παναϊταράς

Χαρλαμπούκας

Βασιλάρω

β) Επώνυμου

Κατζάκος

Παπαδάκης

Κοτσιμποδημητράκης

Μαραγκονικολάκης

Μπαλονικολός

Μπαλόγιαννος

γ) Υποκοριστικά-Μεγενθυντικά

Γιώτας

δ) Συμκριντικά

Τσέτσελος

Κούτσελος

Κουτσογιώργος

Κουτσοθυμιούλα

Λιούλης

Γώγουλος

7. Ελαττωμάτων ή Προτερημάτων

Τρεμούλης - Κτισπατήθρας

- Κτισπανουργιάς - Στραβοφλια-

μέτης - Καρλαύτης - Γορίλλας

- Παχός - Τσίρος - Μαρκεζίνης

- Καϊάφας - Γαλάζιο - Ρούσσοις -

Γκόγιαννος - Φαγκρής - Καρρές -

Ποδάρας - Γαλάνης - Πάρεδρος -

Ροδάκης - Σαλιάρης - Μουστάκης

8. Παραποιητικά

Ονόματα

Κολιώτας

Γιαννέλος

Λαμπρικός

Παναηταρής

Επωνύμου

Κουσιροφλής

Μπακακλήης

9. Προσομοιοτικά

Παλιούρας - Κρικέλας - Παταός

- Κόκκαλης - Πλαστήρας - Κατα-

ραχιάς - Καπόλλας - Μπλιάσας

- Κίτσος - Ταλαρής - Κούγκουλος

- Μαυροκορδάτος - Κολλυράκος -

Θεοτόκης - Μαρκεζίνης - Βούρλας

- Καρφής

10. Των αναδόχων (νονών)

Μπαλής - Μαρέτικας - Μαλλίσιος

11. Σκωπτικά - Χλευαστικά

Κουρελής - Τραστούλας - Κρίκας

- Κουτσοπλής - Χαλέρας - Κοτές

- Γκολέτσας - Μπουλουγούρας -

Λασπάς - Μπονόρας - Κλαμούρας

- Γκαμαλέτσος - Καρακαξόγιαννος

- Κουρελής - Κουρούνης - Παλι-

νάσιος - Φασουλάδας - Γρούνης

12. Από ιδιότητα καλή ή κακή

Φακούνης - Επιδέξιος

Σερέτης

-καρά

Καραδούκας

Καρανίκας

Καρακστής

Καραμήτρος

Καραπαναϊτάκης

Ταγιάρ - γεράκι

Τσάμης

Καπνιάς

Βαρώνος

Μυλλιόρδος

Γκλέζος

Ασήκωτος

13. Πράξη ή έκφραση ή ενέργεια αστεία, η οποία κόλλησε το παραγκώμι

Φούσσας - Χαμοθέλης - ίσως

Σκαλιτζός - Σπαής - Μπουλουγού-

ρας - Κατσαβάρας - Καλούτσικος

- Γκόγιαννος - Κουέστος - Τακατί-

κας - Δηη - φερ' ειπείν.

14. Περιεκτικά

Σβερκαρίας - Ποδάρας - Μουστάκιας

15. Γυναικεία από παραποίηση ανδρικών

Μπέκου - Παρδαμπούσου - Λύκισ-

σα - Καντώ - Παλλάκι - Καϊάφαινα

Κουτσοθυμιούλα - Μυλιορδολένη

- Ρίτσου - Κατσάνα

16. Ανθρωπωνυμικά

Στέργαινα - Μαύραινα - Γκούταινα

- Λιάραινα - Ζήτραινα - Τσούτσαινα

- Τσόκαινα

17. Επιγονικά εκ γυναικών

Ο Πανουργιάς της Θεώνης

Ο Γιάννης της Λιαροκαλλιόπης

Ο Μήτσος της Σοφίας

Ο Βαγγέλης της Στέργαινας

Ο Αποστόλης της Χλιαρομήτσαινας

Ο Γιώργος της Τασίας

Ο Αντώνης της Πάνους

Ο Νίκος της Βασιλώς

Ο Κώστας της Γιώταινας

(Συνεχίζεται)

Λόγω μεγάλης σε έκταση και όγκο ύλης αναβάλλονται για επόμενα φύλλα προγραμματισμένες δημοσιεύσεις.